

ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

Устоличен Епископ бихаћко-петровачки
Г. Атанасије (Ракита)

Број 1115 Цена 90 динара 2,5 КМ 1. септембар 2013. године Излази 1. и 15. у месецу

православље.срб : www.pravoslavlje.rs

ISSN 0555-0114

Патријарх српски Иринеј у пос

– наставак извештаја

Висока делегација Српске Православне Цркве, предвођена Његовом Светошћу Патријархом српским Г. Иринејем, боравила је у званичној посети Руској Православној Цркви од 16. до 30. јула ове године.

Будући да је avgустовски двоброј *Православља* припремљен за штампу пре завршетка посете делегације СПЦ Руској Цркви, у овом броју доносимо други део извештаја о овој посети.

Пријем поглаварâ и представникâ помесних Православних Цркава код председника Руске Федерације

Председник Руске Федерације Владимир Путин примио је 25. јула 2013. године у Великом кремаљском дворцу поглаваре и представнике помесних Православних Цркава који

су допутовали на прославу 1025. годишњице крштења Русије.

Председник руске државе је поздравио присутне и казао: „Ових дана Руска Православна Црква и сав православни свет прославља 1025. годишњицу крштења Русије. Дозволите ми да Вам на почетку сусрета честитам овај наш заједнички празник. Управо морални основи православне вере у многоме су формирали наш национални карактер и менталитет народâ Русије, разоткрили најбоље стваралачке особине нашег народа, и помогли да Русија заузме достојно место у европској и светској цивилизацији“, истакао је Путин. „За руску државност и нашу националну самоспознају православље је постало духовни темељ и повезало снажним рођачким везама Русију, Украјину, Белорусију“. Символика тога је заједничко празновање 1025. годишњице крштења Русије у ове три земље које је припремио об-

њице крштења Русије

ети Руској Православној Цркви

из претходног броја –

једињени организациони одбор са Патријархом московским и све Русије Кирилом на челу.

Како је председник Путин приметио, свечаности поводом примања хришћанства обележавају се многобројним световним и црквеним дешавањима. Један од таквих догађаја, који је знак духовног јединства православних народа, јесте доношење у Русију, Украјину и Белорусију велике хришћанске светиње – крста Светог Апостола Андреја Првозванога.

„Искрена тврда вера је помогла нашим прецима да заједно прођу кроз најтежа искушења, да превладају невоље и победе“, истакао је председник Путин. „Такав опит моралног усавршавања, културног и друштвено-политичког развитка је постао неодузимљиви део наслеђа источног хришћанства и сјединио чврстим спонама народе који припадају православном предању. Русија је заузела достојно место међу њима,

настојећи на праведности, радећи на духовном интегритету нашег православног света и залажући се на развијању сарадње и јачању живог дијалога православних Цркава. Уверен сам да ће наш сусрет и Ваш долазак у престоницу наше државе служити овим циљевима на светском плану. Данас кад се људи поново налазе у трагању за моралним темељима, милиони наших суграђана виде их у религији и гаје поверење у мудру пастирску реч Руске Православне Цркве. Њено подвигничко и просветитељско служење је неопходно у још виши мери, а друштвени ауторитет и миротворачка залагања су усредсређени ка јачању сагласја и стабилности, ка усостављању историјских веза међу народима и нашим сународницима у иностранству. Ми смо истински партнери и сарадници при решавању најактуелнијих унутрашњих и међународних задатака и развијању усаглашених подухвата на ➤

добро наше отаџбине и нашег народа,” рекао је председник Путин.

Руски председник је подсетио да је Русија вековима била изграђивана као мултинационална и мултиконфесионална држава, увек отворена и другим етничким групама и њиховим културним традицијама, чиме је потврђивала принципе солидарности, слободе и одговорности, поштовање владавине права и морала, бранећи традиционалне вредности. То је основа за свеобухватни развој и залог праведног поретка у свету у ХХI веку, а Русија, са својим огромним искуством у изградњи и одржавању мултирелигијског мира и сагласја, вољна је да подели своја искуства.

Председник Путин је са жаљењем истакао да се у многим деловима света, посебно на Блиском истоку и у северној Африци, множе међурелигијски сукоби, крше права верских мањина, посебно хришћана, укључујући и православне хришћане. „Верујем да ће овај акутни проблем бити предмет пажње међународне заједнице,” рекао је Путин. „Наша земља ће наставити активно да ради на убрзаном решавању конфликтних ситуација. Од великог значаја је успостављање међурелигијске и међукултурне сарадње. У томе је за нас веома важно активно учешће и подршка помесних Православних Цркава и њихових поглавара.”

Руски шеф државе је пожелео својим саgovornicima „мир, напредак, дуговечност, нова достигнућа у добром и несебичном служењу у име високих хришћанских идеала доброте, милости, правде, у циљу јачања међусобног разумевања и поверења међу народима.“

Узвраћајући, Његова Светост Патријарх Кирил захвалио је председнику Путину на пријему. „Данашња прослава је веома важан догађај у новијој историји Русије, и то не само зато што је прошло 1025 година од крштења Русије, већ и због тога што је прошло 25 година од почетка духовне обнове нашег народа и Руске Православне Цркве“, рекао је Његова Светост. „Данас

можемо рећи да је оживљавање духовног живота у историјским просторима Русије, укључујући и Руску Федерацију, Украјину, Белорусију и друге земље у којима живи Руска Православна Црква, без преседана у светској историји. За тих 25 година оживео је духовни живот више милиона људи, изграђене су и обновљене цркве, отворени су манастири, верске школе, медији, развијени су социјални и образовни пројекти..."

Патријарх московски и све Русије Кирил предао је руском председнику Владимиру Путину текст заједничког саопштења поглавара и представника помесних Православних Цркава посвећеном проблему хришћанског и православног присуства на Блиском истоку.

„Резултат данашње трагедије која се одвија у Сирији је губљење хришћанског присуства у тој земљи,“ рекао је Његова Светост. „То је цивилизацијска катастрофа. Наши извори су ту, отуда потиче наша вера, ту су древне Патријаршије. Ако као последица војних операција хришћани буду физички уништени, као што се тренутно дешава у Сирији, или оближњим земљама, то би била огромна трагедија како за Православну Цркву тако и за сваки културни свет.“

Његова Светост је пожелео руководству земље и народу Божију помоћ да у наредним годинама оснажи и економски ојача руску државу, обезбеди политичку стабилност и мир у друштву и да духовно ојача нацију. У разговору који је уследио, поглавари и представници помесних

Православних Цркава поделили су своја размишљања и бриге са председником Русије.

Концерт на Црвеном тргу

Истога дана на Црвеном тргу у Москви одржан је велиепански концерт под називом „Русијо света, сачувај веру православну!“

Концерту су присуствовали Његова Светост Патријарх Александријски и све Африке Теодор, Патријарх Светога града Јерусалима и све Палестине Теофил, Патријарх московски и све Русије Кирил, Његова Светост Католикос-Патријарх све Грузије Илија, Патријарх српски Иринеј, Патријарх бугарски Неофит, Архиепископ Нове Ју- ➔

стинијане и свега Кипра Хризостом, Митрополит Варшаве и све Польске Сава, Митрополит све Америке и Канаде Тихон, Митрополит Емануил (Васељенска Патријаршија), Митрополит Мексика, централне Америке, Кариба и Венецуеле Антоније (Антиохијска Патријаршија), Митрополит западноевропски Јосиф (Румунска Патријаршија), Митрополит филипијски, напульски и тасоски Прокопије (Грчка Православна Црква), Митрополит корчински Јован (Албанска Православна Црква), Архиепископ прешовски Растислав (Православна Црква Чешких земаља и Словачке), као и Митрополит крутицки и коломенски Јувеналије, Митрополит сарански и мордовијски Варсенуфије, Митрополит волоколамски Иларион, Архимандрит Тихон (Шевкунов), протојереј Всејевод Чаплин, делегације помесних Православних Цркава, архијереји и свештенство Руске Православне Цркве и друге угледне званице.

Концерт је почeo руском химном. Уследио је позоришни комад „Из прошлих година“. На великом екрану су приказане иконе Спаситеља, Свете кнегиње Олге и Светог кнеза Владимира, као и историјске слике о крштењу Русије. На крају су беседили Његова Светост Патријарх московски и све Русије Кирил и шеф Канцеларије председника Руске Федерације за унутрашњу политику г. Морозов.

Његова Светост се обратио речима: „Здраво, драги моји! Са великим радошћу поздрављам вас на Црвеном тргу, у дану када наша земља и братске земље Украјина и Белорусија прослављају 1025. годишњицу крштења Руса. Какав је то догађај? Какав је његов значај? Ми, народ XXI века, тешко можемо замислити шта се тада дододило, тешко је замислити чак и изглед та-

дашњих људи, њихову културу, њихов живот и њихове обичаје. Ми знамо о томе индиректно – кроз историју нашег народа, кроз све ствари које су нам се дододиле. Пре 1025 година постављени су темељи нашег националног духовног и културног живота. Наши преци су прихватили хришћанску веру, а са њом и систем вредности и морала, чија снага је таква да никакви историјски преокрети нису могли да нас униште. И док ми живимо у различитим државама, духовни темељ нам остаје заједнички, и он нас спаја, како нас држављане Русије, тако и све наше братске словенске народе. Током историје било је покушаја да се ослаби тај темељ, па чак и да се уништи. Многи су радили на томе. Али нису успели! Ми имамо унутрашње везе управо зато што смо пре 1025 година поставили темеље наше заједнице. Верујем да тај темељ никада неће бити уништен. Али, то зависи од свих вас, од нашег народа и његове способности да заштити оно што му је драго, од његове способности да гради свој живот на тим темељима, снагом и издржљивошћу са којима живимо вековима. И ако буде тако, биће јака и напредна Русија, биће снажна и напредна Украјина, биће јака и напредна Белорусија, а сви заједно ћемо бити једна духовна породица, везана чврстим везама. Прослављајући 1025-годишњицу крштења Русије, ми не гледамо само прошлост – ми смо устремљени ка будућности. Наше разумевање историје је оно што у великој мери може да одреди нашу будућност. Верујем да ће нам милост Божија помоћи да изградимо миран и напредан живот. Честитам вам свима, драги моји!“

Господин Морозов је прочитao честитку председника Владимира Путинa.

Потом је уследио величанствен културно-уметнички програм.

Наставак прославе у Кијеву

Поглавари и представници помесних Православних Цркава, који су учествовали у прослави 1025. годишњице крштења Русије, отпотовали су 26. јула у Кијев специјалним возом. Овај воз је садржао посебан храм-вагон у коме је био смештен крст Светог Апостола Андреја, велика светиња која је поводом великог јубилеја пристигла из грчког града Патре.

Обраћајући се представницима медијима на перону железничке станице, Патријарх московски и све Русије Кирил је рекао: „Започели смо прославу у Москви, уз велико учешће народа и свештенства, дивним богослужењима, красним концертом на Црвеном тргу, разговором са руководством земље и, наравно, веома важним разговорима поглавара помесних Православних Цркава делећи забринутост за све православни свет данас. А сада са овог перона железничке станице почињемо наше путовање, наше ходочашће Мајци руских градова, где ћемо наставити дивно славље. Из Кијева ћемо отићи у Минск.“

На кијевској железничкој станици Патријарха Кирила са гостима свечано је дочекао Митрополит кијевски и све Украјине Владимир са свештенством и монаштвом. Високи гости су се

затим упутили у Кијево-печерску лавру. Крст Светог Апостола Андреја унет је уз звуке звона у саборни храм овог манастира и постављен пред олтаром. Пред овом великом светињом служен је молебан.

Патријарх Кирил је поздравио поглаваре и представнике помесних Православних Цркава, архијереје и клирике, као и све верујуће који су се сабрали у храму и манастирској порти.

„У навечерје нарочитог славља овде, у Кијево-печерској лаври, недалеко од Дњепра где се и збило крштење Русије, ми са Вама данас свечано дочекујемо крст Светог Апостола Андреја Првозваног. И како символички делује тај крст овде, на стрмим обалама Дњепра, на кијевским брежуљцима! Јер управо са овог места Апостол Андреј је сагледао величину овог града и благословио сву нашу земљу, у којој се његовим молитвама и подвигом крштења, живота и обраћања Христу Светог равноапостолног кнеза Владимира, подвизима многих светих угодника, мученика и исповедника, учврстила православна вера у свој руској земљи.

Дивно је што можемо прославити 1025-годишњицу са том великом светињом – крстом Светог Андреја Првозваног. Желим да срдачно заблагодарим Митрополиту патраском Хризостому, који је уз сагласност и благослов Блажењејшег Архиепископа Јеронима, поглавара Јеладске Цркве, на нашу молбу донео крст у Свету Русију. Стотине хиљада људи се поклонило овој светињи у Петрограду, Подмосковљу и у престоном граду Москви...“

У порти пред храмом окупио се благочестиви народ; велики број побожних људи желео је да додирне крст Светог Апостола Андреја.

Молебан на Владимирској гори

Патријарх московски и све Русије Кирил и Митрополит кијевски и све Украјине Владимир 27. јула служили су молебан на Владимирској гори, где се налази споменик кнезу Владимиру, крститељу Русије.

Молитвеном сабрању су присуствовали представници помесних Православних Цркава, као и председник Руске Федерације Владимир Путин, председник Украјине Виктор Јанукович, председник Молдавије Николај Тимофи, председник Србије Томислав Николић, чланови Владе Украјине и други државни званичници.

Председник Украјине уручио државна признања поглаварима помесних Православних Цркава

Истога дана, у Кијево-печерској лаври одржан је састанак председника Украјине Виктора Јануковича са поглаварима помесних Православних Цркава, који су стигли у Кијев на прославу.

Указом председника Украјине за изузетна црквена залагања усмерена на јачање православља у свету, а поводом прославе 1025. годишњице крштења Кијевске Русије, Орден кнеза Јарослава Мудрог првог степена додељен је Патријарху московском и све Русије Кирилу, Патријарху Александријском и све Африке Теодору, Патријарху Јерусалимском Теофилу, Патријарху све Грузије Илији, Патријарху српском Иринеју, Патријарху бугарском Неофиту, Архиепископу кипарском Хризостому, као и Митрополиту Варшаве и све Пољске Сави и Митрополиту све Америке и Канаде Тихону. Државна одликовања

црквеним поглаварима уручио је председник Украјине Виктор Јанукович.

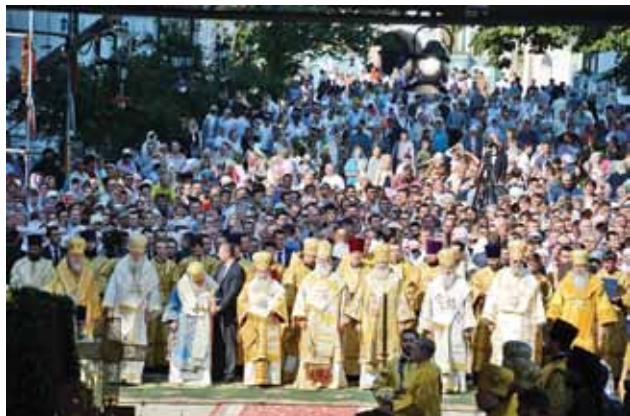
У име поглавара помесних Православних Цркава председнику Јануковичу се захвалио Патријарх московски и све Русије Кирил, који је истакао да се прослава крштења Русије одржава на највишем нивоу у три главна града и да тај догађај има не само црквени, већ и државни и национални значај. Он је подсетио да никада до сада на Владимирској гори у Кијеву нису учествовали у богослужењу девет поглавара помесних Православних Цркава и представници свих Цркава, што говори о великом историјском значају крштења Русије пре 1025 година, али и о безусловној подршци светског православља канонском православљу Украйини.

Литургијско сабрање у Кијево-печерској лаври

На празник Светог Кнеза Владимира, 28. јула поглавари и архијереји помесних Православних Цркава служили су Свету Литургију у Кијево-печерској лаври.

Свету Литургију на манастирском саборном тргу служили су Патријарх Александријски и све Африке Теодор, Патријарх Јерусалимски и све Палестине Теофил, Патријарх московски и све Русије Кирил, Патријарх све Грузије Илија, Патријарх српски Иринеј, Патријарх бугар-

ски Неофит, Архиепископ кипарски Хризостом, Митрополит варшавски и све Пољске Сава, Митрополит све Америке и Канаде Тихон и Митрополит кијевски и све Украјине Владимир.

Предстојатељима су саслуживали чланови делегација помесних Православних Цркава.

Током службе молитве су узношene на цркве-нословенском, грчком, грузијском, српском, румунском, албанском и енглеском језику.

На крају Свете Литургије, многобројни верни народ са одушевљењем је поздравио поглавара Руске Православне Цркве, кличући: „Наш Патријарх Кирил!“

Надахуте беседе изнели су Патријарх московски и све Русије Кирил и Патријарх јерусалимски Теофил.

Сусрет председника Белорусије са поглаварима и представницима помесних Православних Цркава

Дана 29. јула одржан је састанак председника Белорусије А. Г. Лукашенка са поглаварима и члановима делегација помесних Православних Цркава који су се у Минску нашли поводом велике прославе.

Састанак је одржан у Белој сали Цркве Свих Светих, подигнуте у знак сећања на житеље Белорусије пострадале у револуцији, ратовима и прогону. Међу учесницима састанка били су: Патријарх Александријски и све Африке Теодор, Патријарх Јерусалимски и све Палестине Теофил, Патријарх московски и све Русије Кирил, Патријарх српски Иринеј, Архиепископ кипарски Хризостом, Митрополит Варшаве и све Пољске Сава, Митрополит све Америке и Канаде Тихон, архијереји Православних Цркава, који су били гости на прослави. Присутни су били и чланови Светог Синода Руске Православне Цркве.

Председник Лукашенко је поздравио високе госте, наводећи да је прослава, уз учешће поглавара и представника свих помесних Православних Цркава, један од најзначајнијих догађаја у животу земље и сведочанство огромне улоге

православне духовности у животу Белорусије. Председник Републике Белорусије је истакао посебну улогу Руске Православне Цркве у очувању мира и јединства у друштву и указао на значај духовних веза које повезују људе преко границе. „Једна вера и словенска култура спајају нас и чине да једни друге разумемо. Не постоје границе које могу да разделе јединство које потиче из наше историје,“ рекао је Лукашенко.

Белоруски председник је са задовољством истакао чињеницу да је између духовне и световне власти у земљи успостављено партнерство, и изразио наду да ће, по повратку кући, поглавари Православних Цркава свом народу пренети „добре вести из Беле Русије, о јачању њене државности и духовности“. Он је уверио присутне да ће Белорусија заувек остати „тихи мирни дом у коме ће се развијати православље.“

Патријарх московски и целе Русије Кирил захвалио је председнику Лукашенку на лепим речима упућеним Православној Цркви. Његова Светост је одао високо признање нивоу прославе 1025. годишњице крштења Русије, која се одржава на територији Белорусије.

Патријарх Кирил је подсетио на велики подвиг Светог кнеза Владимира, као и на многе позитивне промене које су се забиле у Белорусији у последњих 25 година: „Када је цела Белорусија остала са само две активне цркве, чинило се да је верски живот у њој уништен. Али, он је оживео постепено, ➤

нарочито у последњих 25 година," истакао је Патријарх. Патријарх Александријски и све Африке Теодор такође је поздравио председника Белорусије и захвалио на топлој добродошлици. Његово Блаженство је посебно истакао да је долазак поглавара Православних Цркава на прославу годишњице живи доказ јединства, искрених односа и разумевања између свих Православних Цркава.

Литургијско сабрање у Минску

Дана 29. јула, Патријарх Кирил са поглаварима и архијерејима помесних Православних Цркава служио је Свету Литургију у Минску.

Делегација СПЦ завршила посету Руској Православној Цркви

Делегација Српске Православне Цркве, коју је предводио Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј, стигла је 30. јула 2013. из Москве у српску престоницу. Високе гости из Србије на московском аеродрому испратили су Високопреосвећени Митрополит волоколамски Г. Иларион, председник Одељења за међуцрквене односе Московске Патријаршије; Преосвећени Епископ моравички Г. Антоније, настојатељ Подворја Српске Патријаршије у Москви; као и г. Славенко Терзић, амбасадор Србије у Руској Федерацији. На београдском аеродрому „Никола Тесла“ Патријарха Српског и чланове делегације

је дочекао је Преосвећени Епископ ремезијански Г. Андреј, шеф Кабинета Његове Светости.

Извор: Информашивна служба СПЦ
Фото: <http://www.patriarchia.ru> и Ђакон А. Секулић

ПРАВОСЛАВЉЕ 1115

2	26	40
Званична посета: Патријарх српски Иринеј у посети Руској Православној Цркви	Разговор са др Вером Трбић, неуропсихијатром Духовни живот је важан фактор оздрављења Славица Лазић	Кроз хришћански свет
11	29	42
Садржај	Летња школа црквеног појања „Корнелију у спомен“ мр Милица Андрејевић	Из живота Цркве
12	30	46
Активности Патријарха	Помоћ Дому „Света Петка“ Славица Лазић	Вјечнаја памјат
14	32	
Устоличење Епископа бихаћко- петровачког Г. Атанасија Раките Радован Пилићовић	Урук Протођакон Зоран Андрић	
17	34	
Две деценије архијерејске службе Епархија шумадијска	Јубилеј Прве српске претпаријаде Драђан Вукић	
18	36	
Интервју Владику Хризостома за новине „Глас Српске“ Наше друштво разара егоизам Љубо Љубојевић	Високо образовање СПЦ у 20. веку (седми део) др Александар Раковић	
20	38	
Јубилеј целе Христове Цркве Олга Стојановић	Проти Андрији Поповићу из Истока уместо воштанице на гробу Милош Поповић	
22	39	
Седам векова манастира Бањска	Свет књиге	
24		
Тужан дан за Србију Олга Стојановић		

На насловној страни:
**Устоличење Епископа
бихаћко-петровачког Г. Атанасија**
Фотографија: ђакон Драган С. Танасијевић

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја. Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:

Члан Св. Арх. Синода задужен за надзор над радом
Информативно-издавачке установе Св. Арх. Синода СПЦ
Епископ зворничко-тузлански Хризостом

Главни и одговорни уредник
Президент мр Александар Ђаковић

Оперативни уредник
Срећко Петровић

Секретар редакције
Снежана Крутиковић

Фотограф
Ђакон Драган С. Танасијевић

Лектор и коректор
Торње Остојић

Чланови редакције
Президент др Оливер Суботић,
Сања Љубардић, Славица Лазић

**Излази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар
и август двоброј.** Годишња претплата за нашу земљу је 1700
динара, полугодишња 850. Појединачни примерак 90 динара.
Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске
Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.

Уплате не слати поштанском упутницом!
Не слати девизне чекове до даљијег!

Годишња претплата за иностранство:
Обична пошиљка је 70 USD, 70 CAD, 75 AUD, 45 EUR, 35 GBP;
авионска: 90 USD, 90 CAD, 100 AUD, 60 EUR, 45 GBP.

Информативна служба:
Текући рачун динарски број:
145-4721-71 Марфин банка
Далматинска 22 Београд
Текући рачун девизни број:
Intermediary Deutsche Bank GmbH,
Frankfurt/M (BIC DEUTDEFF)
Account with inst: 935-9522-10
Marfin bank AD, Beograd (BIC LLIKRSBG)
Beneficiary: RS55145007080000135615
Srpska Pravoslavna Crkva, Kralja Petra 5, Beograd

Телефони:
Редакција: +381 11 30-25-116
Маркетинг: +381 11 30-25-113
Претплата: +381 11 30-25-103, 30-25-113, 064 17-83-786
e-mail: pravoslavje@spcrs.rs – редакција
pravplata@spcrs.rs – претплата
marketing.spc@gmail.com

Рукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени
редакцији „Православља“ подлежу анонимној рецензији.
Текстови приложени објављени у „Православљу“ представљају
ставове аутора.

Сва права задржана. Свако прештампавање, копирање,
умножавање, објављивање и дистрибуирање целих или делова
оих новина или чланака објављених у њима забранено је и
представља повреду ауторског права и кривично дело.

Дизајн: Соба.rs
Графичка припрема: Срећко Петровић
Штампа: „Политика“ А. д.

Дистрибутер: „Polydor“ д.о.о.
Ломница 11/3/9, 32300 Горњи Милановац
тел/факс: 032/717-322, 011/2461-138

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
271.222 (497.11)
ISSN 0555-0114 = Православље
COBISS.SR-ID 16399106

Православље се штампа уз помоћ Канцеларије за
сарадњу са црквама и верским заједницама Владе
Републике Србије

Званични пријеми

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј примио је 31. јула 2013. у Српској Патријаршији у Београду г. Братислава Петковића, министра културе у Влади Републике Србије, и г. Зорана Недељковића, управника Библиотеке Српске Патријаршије.

Патријарх Српски примио је 6. августа 2013. у Патријаршији српској Његово Високопреосвещенство Митрополита француског Г. Емануила и високопреподобног Архимандрита Вартоломеја, главног секретара Светог Синода Цариградске Патријаршије. У разговору је разматран обим и начин учешћа делегације Васељенске Патријаршије, коју ће предводити Његова Светост Васељенски Патријарх Г. Вартоломеј, у централној прослави 1700. годишњице Миланског едикта, 6. октобра ове године у Нишу. Пријему је присуствовао и Епископ бачки Г. Иринеј.

Дана 7. августа 2013. у Патријаршији српској одржана је редовна седница Извршног одбора за завршетак градње и унутрашње уређење Спомен-храма Светог Саве на Врачару. Седницом је председавао председник одбора Патријарх српски Иринеј. Седници су присуствовали и заменик председника одбора Митрополит Амфилохије, старешина храмаprotoјереј-ставрофор Радивој Панић, као и чланови одбора: protoјереј-ставрофор Стојадин Павловић, инж. Милош Станковић, директор пројекта, проф. Зоран Булајић, главни архитекта, проф. Мидраг Живковић, вајар, проф. др Зоран Маневић и правник Милан Андрић, секретар одбора.

Патријарх српски Иринеј примио је 27. августа 2013. у Патријаршији српској у Београду градоначелника Врања г. Зорана Антића и директора регионалне Радио-телевизије Врања г. Зорана Величковића.

У Миријеву

Храмовну славу Црква Светог Пророка Илије у Миријеву обележила је 2. августа 2013. на најсвета-нији начин. У препуном храму и црквеној порти Патријарх Иринеј служио је Свету Архијерејску Литургију уз саслужење свештеника и ћакона Архиепископије београдско-карловачке. У току Свете Литургије Патријарх Иринеј је одликоваоprotoјереја Ратка Аксентијевића, старешину овог храма, правом ношењу напрсног крста за његову вишегодишњу ревност и уложен труд у служењу нашој Светој Цркви. Богослужењу је присуствовао и директор Канцеларије за сарадњу са Црквама и верским заједницама др Милета Радојевић.

На празник Светог Пантелејмона

На дан Светог Пантелејмона, 9. августа 2013, Патријарх Иринеј је служио Свету Архијерејску Литургију, уз саслуживање свештеника Архијепископије београдско-карловачке у храму у изградњи у Новом Миријеву, који је посвећен овом великомученику. Његова Светост је честитала славу домаћинима и старешини храма протопрезвитеру Миленку Карану и братству, пожелевши им од Господа добро здравље и снагу да истрају у градњи велелепног храма.

Протокол о сарадњи два архива

У недељу 11. августа 2013. у Босанском Петровцу је потписан Протокол о сарадњи између Архива Српске Православне Цркве и Архива Унско-санског

кантона. Управе оба архива су се писмено обавезале да ће наставити да негују традиционално добре и пријатељске односе и продубљују културну сарадњу.

Канонска посета Патријарха српског Г. Иринеја Босанској Крајини, а поводом устоличења новог Епископа бихаћко–петровачког Г. Атанасија, била је изузетна прилика да Архив СПЦ и Архив Унско–санског кантона, посведоче своју решеност да ће на простору Босанске Крајине радити на добробит свих народа и конфесија, а пре свега на пољу унапређивања архивистичке и историографске струке. Протокол су, поред Патријарха српског Г. Иринеја, у име Српске Православне Цркве потписали Његово Преосвештенство Епископ зворничко–тузлански Г. Хризостом, у својству администратора Епархије бихаћко–петровачке, и директор Архива СПЦ г. Радован Пилиповић. У име Владе Унско–санског кантона потпис је ставио премијер др Хамдија Липовача, за служан за развој културе дијалога у Крајини. У име Архива Унско–санског кантона протокол је потписао мр Фикрет Мицић, директор регионалне Институције за заштиту, чување и обраду архивске грађе.

Обраг Уничанин

У Сланцима

Празник Преноса моштију Светог Архијакона Стефана, 15. август 2013, слава манастира посвећеног овом првомученику у Сланцима код Београда, свечано је прослављен Светом Архијерејском Литургијом којом је началствовао Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј.

ФОТО: www.telegraf.rs

„Светлост Теслиног дела“

У Галерији науке и технике САНУ у Београду, 22. августа 2013. г., отворена је изложбена поставка састављена од око 40 ликовних радова наших уметника у спомен Николе Тесле, а на седамдесетогодишњицу његовог упокојења. На отварању, присутнима се обратио и Патријарх Иринеј који је истакао да се урна за земним остацима Тесле налази на месту које му не приличи и да би требало да се премести у Храм Светог Саве, а да би поред храма требало да се подигне и споменик овом научнику. „Његово име је велико и значајно данас, у времену када се као народ доказујемо и враћамо свој углед који је остао унижен“ – рекао је Патријарх Српски том приликом. Отварању изложбе присуствовао је и председник Србије Томислав Николић.

Током септембра месеца поставка ће бити приказана у Њујорку, Торонту, Чикагу и Филаделфији а 23. ће бити откривен Теслин споменик – рад академика Николе Јанковића испред Теслине лабораторије у Лонг Ајленду.

На Преображење Господње

„Данашњи празник нас позива да се и ми преобразимо, да променимо свој живот, да оставимо рђаве путеве, да почнемо да волимо друге и у свему се угледамо на Господа“, поручио је на празник Преображења Господњег Патријарх српски Г. Иринеј на Светој Архијерејској Литургији којом је началствовао у храму посвећеном овом празнику на Пашином брду у Београду. Патријарх је подсетио да нема другог спасоносног пута који нас може водити Богу и нама самима осим пута Христовог, нити друге истине до оне коју нам је открио Господ преко својих апостола, а коју су потврдиле хиљаде светих мученика крвљу, делима и животом.

У Цркви Светога Марка

Његова Светост Патријарх Српски служио је у недељу, 25. августа 2013, Свету Архијерејску Литургију у Цркви Светог Марка у Београду.

Саслуживало је више свештеника и ђакона, а појао је хор овог храма.

У Босанском Петровцу

Устоличење Епископа бихаћко–петровачког Г. Атанасија Раките

Радован Пилићовић

Његова Светост Патријарх српски Господин Иринеј увео је 11. августа 2013. године у трон Епископа бихаћко–петровачких Његово Преосвештенство Епископа Атанасија Ракиту. Епископ Атанасије је на овогодишњем редовном мајском заседању Светог Архијерејског Сабора изабран за Епископа бихаћко–петровачког. Овај избор и саборска одлука учинили су да најмлађа епархија Српске Православне Цркве у Босни и Херцеговини настави да постоји пуним светотајинским животом. После оснивања 1991,

претрпљених тешких последица ратног разарања 1995. године, мукотрпне и величанствене обнове која траје и дан–данас, простор Босанске Крајине заједнички служије даљи духовни успон.

Свету Архијерејску Литургију под предстојатељством Његове Светости Патријарха српског Иринеја служили су Митрополит црногорско–приморски Амфилохије, затим Епископи шумадијски Јован, будимљанско–никшићки Јоаникије, рашко–призренски Теодосије и Епископ бихаћко–петровачки Атанасије. Од осталих архије-

реја наше помесне Цркве чину устоличења су присуствовали Митрополит дабробосански Николај, Епископ сремски Василије, Епископ бањалучки Јефрем, Епископ бачки Иринеј, Епископ зворничко–тузлански Хризостом, Епископ банатски Никанор, Епископ далматински Фотије, Епископ захумско–херцеговачки Григорије и умирољивени Епископ захумско–херцеговачки Атанасије.

Увођењу у трон новоизабраног Епископа бихаћко–петровачког присуствовали су представници политичког живота Федерације

Босне и Херцеговине, Републике Српске, Републике Србије и региона. У овој духовној светковини узели су учешће Светозар Пударић, потпредседник Федерације Босне и Херцегови-

не, затим заменик председавајућег Савета министара Босне и Херцеговине Никола Шпирић и министар унутрашњих послова Републике Српске Радослав Јовичић. Од званичника из Ре-

публике Србије били су присутни Никола Селаковић, министар правде и државне управе, др Милета Радојевић директор Канцеларије за сарадњу са Црквама и верским заједницама Владе Републике Србије, затим саветнице председника Србије Јасмина Митровић Марић и Станислава Пак.

Епископ Хризостом је као дугогодишњи архијереј Епархије бихаћко-петровачке у име свештенства, монаштва и благочестивог народа поздравио Патријарха и архијереје, подсетивши да устоличење није само пушка церемонија, него чин који има своју онтолошку тежину служења Цркви и додао да је ова епархија постала символ духовне и материјалне обнове нашеј народе и Цркве.

На Светој Архијерејској Литургији Његова Светост Патријарх Српски је предајући жезал Епископу Атанасију, симбол владичанске власти, рекао да чува и да се духовно стара о верном народу своје епархије, као и да успостави „дobre контакте са браћом по Христу и по Богу, Хрватима и муслманима“ јер, подвукao је Његова Светост, „сви смо ми од крви и меса, деца Божија која носе лик Божији, као деца једнога Оца, Бога Створитеља и да учинимо да се никада више не понове зла која су се овде дешавала“. Патријарх је истакао да нови Епископ долази на „доста срећену епархију“ у односу на стање које је затекао Владика Хризостом Јевић пре 22 године.

Новоустоличени Епископ се захвалио Његовој Светости на дивно изговореним речима, захваливши се на предлогу за његов избор за Епископа Епархије бихаћко-петровачке, заблагодаривши и за присуство у Босанској Петровцу што је доказ да „Црква брине о свим својим верним чедима“. Епископ Атанасије је у својој беседи наставио реалистичним тоном, ре-

кавши како „празнина одзывања простором западне Босне и да изазива сећања на тешка времена... као што се магла окупља у долинама наших река, тако нека сећања испуњавају наша срца, много је порушеног у људским душама, много тога има да се поправи“. Такође је додао: „Подсећам да је ова епархија већа него што се види, јер ја убрајам у њено чланство све оне који су отишли у далеку Аустралију, који су у Северној и Јужној Америци, у Западној Европи и у другим земљама, они упокојени који су близу Бога и одозго светле и они учествују у животу Епархије бихаћко–петровачке.“

Након устоличења је уприличен свечани ручак у оближњем Дринићу. У име свештенства и свештеномонаштва Епархије бихаћко–петровачке новом архијереју се обратио настојатељ манастира Рмањ Архимандрит Серафим Кужић који је подсветио на време повратка када се народ враћао да обнавља огњишта и да удахне живот у многострадалну епархију, а данас, 22 и 15 година од повратка свештенства тријумфује „дух борбености, истрајности и љубави“. На трпези љубави су реч узели и саветник председника Републике Српске Миладин Драгичевић, те начелник општине Босански Петровац Златко Хуjiћ, начел-

ник општине Дринић Драго Ковачевић и члан Одбора за дијаспору и Србе у региону Народне скупштине Републике Србије Миодраг Линта. Надахнутији је као говорник био министар правде и државне управе Републике Србије Никола Селаковић који је, између остalog, казао како су се „данас на једном месту у Крајини спојили Косово и Метохија, Шумадија и Војводина, затим Семберија, Херцеговина и северна Далмација и сви су се сабрали не желећи да знају за пасоше“. Премијер Унско–санског кантона др Хамдија Липовача је у име целе Крајине поздравио Патријарха Српског и епископе Српске Православне Цркве, представнике свих верских заједница, представнике политичког живота из Босне и Херцеговине и региона, рекавши да је Владика Атанасије „човјек наше крајишке крви који ће знати како ће са нашим људима, то је човјек високе академске разине, који је живио у свијету, који ће нас поучавати, водити, јер је данашња бесједа показала да смо добили професора“. Премијер је истакао значај крајишког етоса по коме нас „воле у Београду, цијене у Загребу и зашто нас се боје у Сарајеву“.

Владика Атанасије Ракита рођен је у Јању код Шипова. Замонашио се у манастиру Крка код Книна. Дипломирао је на Академији Светог Владимира у Њујорку. Предавао је у Богословији у Крки, затим у Призрену и на београдском Богословском факултету. За Епископа хвостанског изабран је у маја 1999. године. Свети Архијерејски Сабор СПЦ на редовном заседању, 1. јуна 2013, изабрао га је за Епископа бихаћко–петровачког, с обзиром на то да је дотадашњи Епископ Хризостом изабран за Епископа зворничко–тузланског.

*Фотографије са устоличења:
Рајко Р. Каришић*

У Епархији шумадијској

Две деценије архијерејске службе

Светом Архијерејском Литургијом којом је началствовао Епископ шумадијски Г. Јован, уз саслужење Епископа браничевског Игнatiја и Епископа будимљанско-никшићког Јоаникија, игумана студеничког Тихона, презвитера и ћакона Шумадијске и Жичке епархије и уз учешће народа Цркве Божије у Крагујевцу је обележена двадесетогодишњица архијерејске службе Владике Јована.

Празник када се Црква сећа чудотворне иконе Богородице Тројеручице Хиландарске, има више струки значај за Епископа Јована. Најпре је 25. јула 1980. постао игуман студенички, а пре двадесет година, на исти празник и Епископ Цркве Божије на хиротонији у Студеници.

Ове године црквено празновање Хиландарске заштитнице у Цркви Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу, катедралном храму Епархије шумадијске, било је посвећено и молитвеном сећању на јубиларну годину посвећења садашњег шумадијског Владике за Епископа тетовског и викара Патријарха Српског.

Након читања јеванђелског зачала, беседио је Епископ др Игнатије, чије речи на прави начин разјашњавају смисао епископске службе у Цркви, а у контексту прослављања јубилеја Владике Јована: „Овог дана благодаримо Господу за велики дар епископства који је подарио пре двадесет година брату и саслужитељу Господину Јовану. Данас посебно треба нагласити да Дух Свети сједињује нас са Господом, чини присутним Господа у лицу свакога, али чини Господа присутним пре свега у лицу Епископа. Зато су Свети Оци, као на пример Свети Кипријан Картагински, говорили да ако нема Епископа нема Цркве.

То се потврђује у рукоположењима епископâ. Тада се служи Литургија Педесетнице, а добро знамо да је Литургија Педесетнице рођење Цркве. Свако рукоположење Епископа значи поновно рођење Цркве, поновно присуство Духом Светим самога Господа међу нама.“

Након Литургијског сабрања, у Владичанском двору у Крагујевцу, о Епископу Јовану, као драгом и важном сараднику на друштвеним и личним пословима, говорио је градоначелник Крагујевца Верољуб Стевановић. Колико је важно Епископово ангажовање у готово свим областима јавног живота истакао је ректор Универзитета у Крагујевцу проф. др Слободан Арсенијевић. Протојереј-ставрофор др Зоран Крстић, ректор крагујевачке Богословије Светог Јована Златоустог, свом архијереју упутио је честитке у име клира Шумадијске епархије. У име Жичке епархије, којом Владика Јован администрира више од пола године, честитке је упутио протојереј-ставрофор Љубинко Костић, архијерејски заменик.

Свештенство Шумадијске епархије, у знак оданости свом архијереју, а поводом двадесетогодишњица архијерејског служења, десетогодишњице владичанства у Шумадији и четири деценије од рукоположења у чин јеромонаха, припремило је књигу-споменицу. Протојереј-ставрофор Саво Арсенијевић, уредник овог издања, који се изузетно ангажовао да ово аутентично сведочанство угледа светлост дана, одликован је Орденом Светог Симеона Мироточивог. За старање да ова књига изузетно ликовно и графички изгледа Орденом Вожда Карађорђа одликован је Саша Ненадовић.

Извор: Епархија шумадијска

Интервју Владике зворничко–тузланског Г. Хризостома за новине „Глас Српске“

Фото: <http://eparhijazvornickotuzlanska.info/>

Наше друштво разара егоизам

Разговарао Љубо Љубојевић

„Увијек је могуће и увијек се треба борити за права човјека, за права народа, Цркве. Истушења су стални пратиоци сваког добра, сваке врлине. Управо кроз истушења провјерава се наша снага“, истакао је Владика Хризостом.

– Живимо, Богу хвала, у времену демократије у којој су људска, национална, вјерска и грађанска права загарантова највећим правним актима ове земље и међународне заједнице. Нажалост, неки и демократију злоупotrebljavaju да угрозе управо та права.

Рекао је то у интервјуу за „Глас Српске“ нови Епископ зворничко–тузлански Г. Хризостом.

– Заједништво, мир и љубав према ближњима су вели-

ке људске и божанске врлине које треба да постигнемо уколико желимо да будемо достојна генерација великих предака. Највећи изазови са којима се суочавамо јесу наши егоизми и себичности, два порока која разарају не само друштво као сложену заједницу већ и породице, пријатељства, и сваку племениту идеју. Из ова два порока произилазе сви остали – истакао је Владика Хризостом.

Шта су ваши приоритети и шта ћете прво урадити

сада када сте преузеши Епархију?

– Природно је да прво упознамо свештенство наше Епархије зворничко–тузланске, да одржимо са њима радне састанке и разговоре тако да и они нас упознају. Друго што сматрамо приоритетом јесте да се упознамо са нашом Епархијом на терену, а то значи да обиђемо, посетимо, наше манастире, наше парохије и црквене општине. Ово је велика и уређена Епархија. И поред тога биће нам потребно времена да све

то сагледамо како бисмо могли направити оперативни план нашег рада за идући период.

Изјавили сте да ћете се борити за поштовање људских и националних права и слобода српског, као и других народа који овде живе?

– Увијек је могуће и увијек се треба борити за права човјека, за права народа, Цркве. Нема времена и прилика, осим у тоталитарним режимима, у којима се то не може остварити. Живимо, Богу хвала, у времену демократије у којој су људска, национална, вјерска и грађанска права загарантована највећим правним актима ове земље и међународне заједнице. На жалост, неки и демократију злоупотребљавају да угрозе управо та права. Поштовати људска, национална, вјерска и грађанска права је инсистирање на поштовању Устава и позитивних закона ове земље. Оно што желимо себи прије свега морамо пружити другима.

Шта су највећи изазови с којима се данас суочавамо?

– Истешења илити кушања су стални пратиоци сваког добра, сваке врлине. Управо кроз истешења провјера се наша снага и људска вјеродостојност. Свети Оци су говорили: 'Тешко нама ако нема истешења'. Истешења су попут оних спортских справа које морамо савладати како бисмо освојили побједнички вијенац. Заједништво, мир и љубав према ближњима су велике људске и божанске врлине које треба да постигнемо уколико желимо да будемо достојна генерација великих предака. Највећи изазови са којима се суочавамо јесу наши егоизми и себичності, два порока која разарају

На уставочије новог
Еп. бихаћко-петровачког
Г. Атанасија (Раките)
у Босанском Петровцу
Фото: Рајко Каришић

не само друштво као сложену заједницу већ и породице, пријатељства, и сваку племенину идеју. Из ова два порока произилазе сви остали лични и друштвени пороци који данас 'дивљају' на сваком кораку.

„Константинова Европа“ није се сјетила јубилеја

Ово је година Миланског едикта. Колико су поруке цара Константина и данас актуелне и ововременске?

– Да! Ово је 1700. годишњица Миланског едикта, – Едикта који је издао Свети цар Константин Велики 313. године у граду Милану. Вриједности одлука садржаних у Миланском едикту су вјечне и увијек савремене и актуелне. Из тог разлога и обиљежавамо овај јубилеј. На самом почетку овог интервјуа говорили смо о правима: људским, вјерским, грађanskim, националним и свим другим правима. Управо је Свети цар Константин својим едиктом

(указом) поставио темеље истих. Интересантно је примијетити како „наша хришћанска“ Европа мукло ћuti поводом овог јубилеја. Да није Цркве ова и оваква „Константинова Европа“ не би се ни сјетила овог значајног јубилеја. Користим прилику да свим православним хришћанима, али и свим другим хришћанима – римокатолицима, англиканцима и протестантима честитам овај јубилеј и да им поручимо: будимо поносни на чињеницу да је хришћански цар Константин, Свети цар Константин, ударио темеље ономе што се данас зове темељна људска и вјерска права и слободе.

Обичаји

Колико српски народ данас његује своје обичаје?

– Обичаји су релативне националне категорије и били бисмо срећнији да разговарамо о квалитету наших обичаја. Цијенимо да је српски народ у великој мјери запустио своје добре и племените обичаје те да је остао само на остацима остатака. Нажалост, у једном периоду наше недавне прошлости наши старији, очеви и дједови, учили су нешто од чега посљедице ми данас као народ осјећамо. Занемарили су своју вјеру, своју Цркву, своју нацију и тиме пропустили да својој дјеци, својим унуцима, омиле наше лијепе и красне обичаје. С тог аспекта можемо говорити да је дошло до дисконтинuiteta наших обичаја, до извитоперирања истих и тако даље. Мислимо да младе генерације стварају сасвим нове, њима прилагодљиве и пријемчive обичаје.

Иншервју је објављен у новинама „Глас Српске“, 22. јула 2013. године на страни бр. 6.

У Епархији будимљанско-никшићкој:

Осам векова
задужбине жупана
Првослава код Берана

Фото: <http://www.eparhija.me>

Јубилеј целе Христове Цркве

Олга Стојановић

Ова светиња обједињује све нас и буди у нама саборно исконско памћење које смо живјели и на коме смо створили све што смо створили. Уколико будемо носили и чували то памћење и на њему будемо градили своју будућност, било да се ради о Црној Гори или Србији, сигурно је да ћемо напредовати и да ћемо пред Европу и свијет моћи да изнесемо своје исконско богатство.

(Митрополит Амфилохије)

„О сам вјекова ове светиње, представља готово осам вјекова од оснивања Епископије. Овај манастир јесте много пута страдао, али је и вакрсавао и он носи силу вакрсења. Сваки пут се изнова обновио и изнова пропојао, као што је изнова пропојала и обновила се Епископија будимљанска“, надахнуто је беседио Његово Преосвештенство Владика будимљанско-никшићки Г. Јоаникије на свечаностима поводом крсне славе манастира Ђурђеви Ступови у Беранама, 6. маја ове године, које су биле део ниске духовних и културних дешавања којима се током 2013. обележавао и обележава овај велики јубилеј.

„Манастир мученик“, како у народу још зову Ступове (1213–2013), је прошао мучну

и трагичну историју, остављајући иза себе записане податке о страшној смрти Епископа будимљanskог Пајсија (Колашиновића), кога су Турци 1653. године живог одрали и обесили на дверима манастирским, као и чињенице да су га освајачи пет пута палили и рушили, гасећи у њему „манастирско појање“.

Светиња коју је подигао синовац великог Стефана Немање, жупан Првослав, представља величанствен споменик државе Немањића, који је имао, и данас има, велику улогу у очувању националне свести, јединства српског народа и ширења културе, заједно са Студеницом, првом светињом нашег народа, и са Жичом, са којом је готово истовремено „растао“. Историја бележи и подatak да је у Ђурђевим

Ступовима 1219. године Свети Сава основао једну од првих седам епископија – Будимљанску, те се „обнова ове светиње још није завршила“, како је рекао Владика Јоаникије, „све године су јубиларне до 2019, када ће се напунити осам вјекова Епископије будимљанске“. У Ступовима је 1857. године донета и одлука о уједињењу племена Васојевића са Црном Гором.

Централна прослава ове године је почела у навечерје празника Свете Марије Магда-

лине, у суботу 3. августа 2013. Тада је више хиљада верника из Србије, Црне Горе, Републике Српске и других држава, заједно са Владиком будимљанско-никшићким Г. Јоаникијем и свештеномонаштвом Епархије будимљанско-никшићке дочекало Патријарха српског Иринеја, који је после одслужене свечане вечерње службe присуствовао Свечаној академији одржаној у порти манастира. Патријарх Иринеј је благословио скуп и пожелео да Господ благослови народ Полимља и целе жупе будимљанске. „Нека је благословен овај народ који се окупио око дома Божијег, а дом Божији је дом наш, јер смо ми сви у њему браћа и деца Божија“, рекао је Патријарх Српски на почетку вечери, наглашавајући да овај јубилеј није само јубилеј Берана, већ целе Христове Цркве.

Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије је истакао да осам векова манастира Ђурђеви Ступови показује вредност задужбине Немањића и вере народа у хришћанске светиње. „Манастир је носио крст, који је носио и народ овог поднебља. Распеће народа кроз вјекове је било и распеће манастира“, рекао је том приликом Високопреосвећени Митрополит, нагласивши да овај храм као „златна звијезда“ припада исконском богатству које наш народ поседује.

Зборећи на свечаности, Владика будимљанско-никшићки Г. Јоаникије је рекао да је „овај Божији и свенародни дом имао блиставе вијекове своје славе и многобројне тренутке голгот-

ског понижења и мучеништва, или да никада није губио светост и моћ да сабира и тјеши и храбри срца наших предака, силином вјере православне и крста православног.“ Он је захвалио свима који су помогли и омогућили да се обележи овај велики јубилеј, а посебно председнику Црне Горе Филипу Вујановићу и председнику Владе Србије Ивици Дачићу.

Председник Вујановић, који је присуствовао те вечери величанственом свенародном сабрању, је рекао да Ђурђеви Ступови представљају симболику вечне повезаности Србије и Црне Горе.

Сутрадан, 4. августа 2013. године, на сам дан празника Свете Марије Магдалине, обележавање јубилеја је започето Светом Архијерејском Литургијом којом је началствовао Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј уз саслуживање епископа Српске Право-

славне Цркве, епископа Јерусалимске Патријаршије и Руске Православне Цркве, који су дошли на прославу 8. века овог дома Божијег.

„Осам века манастира Ђурђеви Ступови не слави само Српска Православна Црква већ и све хришћанске Цркве, јер историја овог манастира представља икону Христовог распећа и Вајкарса“, беседио је Патријарх Српски. „Манастир је за многе био место утеше и наде да ће добро победити зло и да ће српски народ поново огрејати сунце слободе. Ђурђеви Ступови били су душа душе народне,“ истакао је Патријарх Српски. Литургији и пригодном културно-уметничком програму присуствовали су премијер Србије г. Ивица Дачић, амбасадор Србије у Подгорици г. Зоран Лутовац, амбасадор Руске Федерације г. Андреј Нестеренко, амбасадор Украјине гђа Оксана Сљусаренко, бројне званице и верни народ.

Поводом ове велике прославе, Патријарху српском Иринеју, председнику Владе Србије Ивици Дачићу и председнику Црне Горе Филипу Вујановићу додељене су Медаље Светог Георгија првог реда. ■

У Епархији рашко-призренској:
Свечано прослављен јубилеј

**Седам векова
манастира
Бањска**

Царска лавра манастир Бањска код Звечана, задужбина Стефана Уроша II Милутина, обележила је седамсто година постојања

У манастиру Бањска код Звечана, задужбини краља Милутина, 15. августа 2013. године обележено је 700 година постојања ове царске лавре.

Свету Архијерејску Литургију служио је Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије уз саслужење преосвећене господе епископа шумадијског Јована, будимљанско-никшићког Јоаникија, рашко-призренског Теодосија и умировљеног захумско-херцеговачког Атанасија као и преко двадесет свештенослужитеља из више епархија Српске Православне Цркве.

Овом приликом Владика Теодосије је произвео јеромонаха Данила, настојатеља манастира Бањске, у чин протосинђела.

Свечаном богослужењу су присуствовали високи представници Владе Републике Србије: министар правде и државне управе г. Никола Селаковић, министар културе и информисања г. Братислав Петковић, министар грађевинарства и урбанизма г. Велимир Илић, директор Канцеларије за Косово и Метохију г. Александар Вулин, директор Канцеларије за сарадњу са Црквама и верским заједницама

г. Милета Радојевић, саветник председника Србије г. Марко Ђурић и помоћник директора Канцеларије за Косово и Метохију г. Мирко Крлић.

Богослужење је завршено благосиљањем славског колача и пригодним беседама као и уручивањем Ордена Светог Саве председнику општине Звечан др Драгиши Миловићу и директору Трепче у Звечану г. Јовану Димкићу за несебичну помоћ Цркви у обнови светиња и изградњи нових храмова на подручју општине Звечан и шире у Епархији рашко-призренској.

После ломљења славског колача Епископ рашко-призренски Г. Теодосије је рекао да значајан јубилеј манастира Бањске опомиње да се радујемо - јер смо дочекали велики јубилеј, али и да тугујемо - јер је по лепоти надалеко чувена светиња у лошем стању. Владика Теодосије је истакао да су и 1313. као и 2013. биле тешке године за Цркву, народ и државу, али да обновом Бањске можемо да обновимо и себе.

Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије рекао је да је Косово и Метохија „глава Лазарева“ и да би Србија без те главе била „безглава, или у најмању руку Београдски пашалук“.

Директор Канцеларије за Косово и Метохију г. Александар Вулин је рекао да се земаљска и небеска Србија „једна у другој огледају и једна у другој траже ослонац и оправдање свог постојања. Седам векова су Срби разапети између две велике земаљске истине, између правде која је на њиховој страни и између сile која никада није на њиховој страни. Разапети у ових седам векова доказали смо да можемо да опстанемо, да постојимо и да се не застидимо свог постојања“, рекао је директор Вулин.

Након послужења у манастирском конаку, изведен је музичко-сценски приказ „Бањско злато“. Поред глумице Јасмине Стојиљковић, која је и аутор овог приказа, учествовали су глумци Ненад Је здић, Небојша Дугалић, Дејан Цицмиловић, Мишко Ракочевић, као и КУД „Копаоник“ из Лепосавића. Несебични донос овом музичко-сценском приказу дали су Народно позориште из Београда, композитор Петар Гојковић из Париза, композитор Владан Грајић, Мирјана Стевовић, Татјана Јанковић и Ненад Илић. Након културно-уметничког

Апел за обнову манастира

Епископ рашко-призренски Г. Теодосије рекао је да би сви, укључујући и Цркву, државу и народ, требало да уложе напоре да манастир Бањска поврати средњовековни сјај. Владика је истакао да је година 1313. била година почетка градње, а да би ова 2013. требало да буде година почетка обнове ове светиње. Епископ Теодосије је истакао да је вековима манастир био познат због свог богатства и лепоте, али да је храм током своје историје дуге 700 година био нападан, пустошен, рушен, скрнављен и претваран у цамију. „Сви би требало да учине све да ова светиња поврати сјај који је имала у средњем веку“, поручио је Епископ рашко-призренски. Позив да се обнови манастир упутио је и Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије.

програма приређен је свечани славски ручак.

Манастир Бањска са црквом посвећеном Светом Стефану саграђен је између 1313. и 1317. године, као задужбина српског краља Стефана Уроша II Милутина, једног од најмоћнијих владара из династије Немањића. Налази се на обали истоимене речице, десне при-

токе Ибра, у подножју планине Рогозне, недалеко од Звечана. Краљ Милутин је Бањску на менио себи за гробну цркву и тамо је најпре био сахрањен. Међутим, после Косовске битке 1389. године његово тело је пренето у Трепчу, а 1460. године у бугарски град Софију, где се и сада налази.

Извор: Епархија рашко-призренска

Осамнаеста годишњица Олује

Фото: Рожерс

Тужан дан за Србију

Олга Стојановић

„Црква неће посустајати у борби за опстанак Срба на њиховим вековним огњиштима“, рекао је на парастосу пострадалим Србима Владика бихаћко–петровачки Атанасије (Ракита) у препуној Цркви Светог Марка у Београду.

Цркви Светог Марка у Београду, 4. августа 2013. године, одржан је парастос пострадалима у хрватској војно–полицијској акцији Олуја, у којој је пре осамнаест година више хиљада Срба убијено и нестало, а стотине хиљада прогнано. На празник Свете Марије Магдалине, Свету Архијерејску Литургију и парастос служио је Његово Преосвештенство Владика бихаћко–петровачки Г. Атанасије (Ракита), уз саслуживање свештенства Архиепископије београдско–карловачке и новорукоположених војних све-

штеника. Парастосу су, поред чланова породица убијених и несталих и бројних грађана, присуствовали и први потпредседник Владе Србије Александар Вучић, председник Скупштине Небојша Стефановић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић, представник Одељења за морал и веру Управе за људске ресурсе Војске Србије пуковник Стевица Карапанчин, градоначелник Београда Драган Ђилас и други.

Владика Атанасије је у цркви испуњеној до последњег ме-

ста позвао прогнане Србе да не клону духом и изразио наду да ће се уз труд државе Србије и савест представника међународне заједнице пронаћи решење за повратак Срба на подручја где је њихов живот разрушен, поручујући да „Црква неће посустајати у борби за опстанак Срба на њиховим вековним огњиштима“. Говорећи о чињеници да се у Хрватској Олуја слави као победа, Преосвештени Владика је нагласио да је „парадокс то што се слави протеривање једног хришћанској народа. У чему је победа – прогон више од 250.000 својих

грађана који су хришћани?", запитао је Епископ Атанасије.

Први потпредседник Владе Србије Александар Вучић изјавио је након пастоса да је „ово тужан дан за целу Србију, не само за краишке Србе, јер народ не можете да делите“. Нагласио је притом да „ми немамо право да заборавимо овај страшан злочин“, и апеловао на међународну заједницу да се казне одговорни за најтеже етничко чишћење после Другог светског рата на европском тлу.

Хашки трибунал је пресудио да Олуја представља удружені злочиначки поступак с циљем да се претерају Срби из Републике Српске Крајине. Те 1995. године из Републике Српске Крајине је претерано најмање 250.000 људи. У километарским колонама које су се 4. августа из Хрватске упутиле ка Србији, нажалост није било и око две хиљаде погинулих у једној од најсуврвијих акција хрватске војске. И осамнаест година после, ексхумације још трају, а неке од гробница нису отворене, па отуда и различити подаци о броју погинулих, несталих и прогнаних, како констатује Документациони центар „Веритас“.

Председник владине Комисије за нестале особе и генерални секретар Владе Србије Вељко Одаловић изјавио је уочи 18. годишњице акције Олуја да се око 2.400 особа води као нестало према евидентији која је усаглашена са хрватском страном, и да ће се инсистирати на расветљавању судбине свих несталих лица.

У изјави за ТАНЈУГ, Одаловић је још рекао да „има више стотина особа које су евидентно нестале, а које нису прошли критеријуме Међународ-

Фото: Ројтерс

снага, али и цивила. Овом ексхумацијом у Задру је настављена ексхумација гробница у региону северне Далмације у којима су покопане жртве страдале у Олуји.

Сам процес ископавања и рађење ДНК анализе посмртних остатаца на подручју Хрватске почeo је 2001. године ексхумацијама на градском гробљу у Книну, где су извађени посмртни остаци 301 жртве. Али утврђивања идентитета и проналажења посмртних остатаца пострадалих Срба у Олуји тече изузетно споро, између осталог, и стога што су жртве – баш као што је случај и са оним ископаним из гробнице на градском гробљу у Задру – асаниране са ширег задарског подручја и сахрањене ту још 1995.

О овом проблему говорено је и почетком јуна месеца ове године, на конференцији под називом „Нестали, убијени и заборављени Срби“, одржаној у Медија центру у Београду, на којој је констатовано да је решење овог питања од изузетног значаја за стабилност у региону. То је читав један град несталих, које траже њихове породице, констатовано је тада.

Стога је, следећи догађаје и новооткривене чињенице, Документационо–информативни центар „Веритас“ 12. јуна 2013. године Хашком тужилаштву упутио иницијативу за подношење захтева за преиспитивање правоснажне пресуде у предмету Готовина и други (Операција Олуја), уз писану подршку српског Тужилашства за ратне злочине и Националног савета за сарадњу са Хашким трибуналом.

Разговор са др Вером Трбић, неуропсихијатром – поводом проблема болести зависности –

Духовни живот је важан фактор оздрављења

Разговарала Славица Лазић

Нема места никаквој искључивости, сви треба да се ангажују у искорењивању овог проблема, што захтева удруживање свих снага. Са своје стране, вероучитељи могу да допринесу едукацији деце о овом проблему, Црква би могла организовати саветовалишта за проблеме зависности.

Здравље младих је угрожено болестима зависности (коцкањем, алкохолизмом, пушчењем, другом). Религијска припадност делује као заштитни фактор што се тиче болести зависности. Хришћански дух изграђује хришћанску моралност и оданост породици; верски празници и ритуали је уједињују, подстичу емоције и дају мир и благост, снижавајући стрес и потребу за „хемијском поштапалицом“. У сваком случају, хришћански дух јача сигурност, осећај припадности и идентитет породице. Зависна особа тежи свом испуњењу и самостварењу, она жуди да припада, а има осећај одбачености, кривице и стида. Зато и Цркву и породицу треба обучити на који начин да је прихвати и помогне.

Да ли је зависност од коцкања, алкохолизма, дувана и друге болест? Многи сматрају да је зависност од коцке начин да се човек отпости. Када родитељи чују да им је дете коцкар, кажу „добро је што није наркоман“.

– Наведене појаве чине скуп болести зависности као посебно издвојену групу менталних поремећаја. Термин „порок“ није пригодан, јер нас заводи на пут осуде тих особа а у ствари треба осуђивати њихово болесно понашање.

Игре на срећу су старе колико и цивилизација; стари народи су на коцки добијали или губили живот и слободу. Родитељи обично одахну када промене у понашању детета могу да објасне одласком у кладионицу. Али, кладионице су управо предворје за озбиљнију коцку као што су апарати или електрични рулет.

Посећивање спортске кладионице родитељи оправдавају заинтересованошћу и познавањем спорта. Сасвим је извесно да су спортски резултати неизвесни што увлачи особу у игру са жељом да потврди своју памет, изузетност, способност да победи. Да ли је исход неизвестан за све учеснике? Како то да кућа најчешће добија, а учесници у обрнутом проценту губе? Зависност од кладионице није ни мало „наивнија“ у односу на остале облике зависности (од психоактивних супстанци – ПАС, алкохола, дувана). И лечење је специфично јер не постоје одређена медикаментозна средства (блокатори), као код зависности од психоактивних супстанци и алкохола.

Овим пороцима се најчешће прилази из радознaloсти. Тинејџери жељни забаве, узбуђења, појачаног лучења адреналина и демонстрира-

ња сопствене среће почињу са школским цепарцем а завршавају рекетима зеленаша и дилера. Често се упетљавају у све врсте зависности из које не могу да се извуку. Може ли породица да помогне? Да ли је враћање дугова и крај коцкања, страха и претњи?

– Млади најчешће почињу са коцком из потребе за новим сазнањима, новим искуствима и због идентификације са нешто старијим другарима, да би заузели жељено место у групи вршњака и осетили се прихваћеним. Прве невоље почињу када се догоди да добију већи износ и доживе успех, који касније желе да понове, но то се обично не дешава. Услед импулсивности и потребе да се „Lady Luck“ (госпођа Срећа) поново придобије и да се постане њен миљеник млада особа наставља да игра некритично и „глупо“, без размишљања, те се јавља феномен „јурења губитка“. Наш народ каже: „Не куне мајка сина што коцка, већ што иде да се вади“.

Упадајући у зачарани круг позајљивања, у ситуацији коју сматрају безизлазном (претње зеленаша), најзад су приморани да саопште родитељима да дугују новац. Обично се повере једном родитељу „који ће их разумети“, надајући се

блажој казни. Веома је важно да „одабрани“ родитељ то не скрива од другог, јер се у њиховом односу јавља пукотина коју зависна осoba као заједничку тајну користи и учењује. Брачно неслагање родитеља и општи раздор узрокују да породица губи снагу и енергију за решавање проблема. Враћање дуга никако не значи да ће зависник стати са коцком, он се само ослобађа притиска и претњи у том тренутку. Породица сама треба да одлучи да ли ће вратити дуг; стрес који доживљава често је толико ослаби да није у стању да поднесе претње каматара.

Основано се сумња да се сваки пети становник Србије коцка. У Србији данас има 2.000 коцкарница, по чему смо на другом месту у Европи. Ка-кав је пут од коцке као забаве (нормативни коцкар) до патолошког коцкара кога коцкарска страст доведе до дугова и криминала у које увлачи целу породицу и разара је?

– На светском нивоу истраживања показују да искуство са коцком током живота има 90% становништва, но само 3% одраслих особа постаје зависно. У нашој земљи број оних који коцкају са проблемима расте од почетка деведесетих. Истраживање рас прострањености патолошког коцкања у Београду извршено 2011. године даје нам податке да 3,6% одраслих становника задовољава критеријуме за патолошко коцкање, док је 2,5% под ризиком да то постане.

Сигурно да игре на срећу саме по себи нису болесна појава. „Одговорно коцкање“, практикују људи из забаве и релаксације, али они имају контролу, напуштају игру када почну да губе или добију задовољавајући износ.

Постоји десет карактеристика зависничког коцкања које је дефинисала Светска здравствена организација, али су у првом плану преокупираност коцком (када се све остале активности и дужности занемарују), потреба за чешћим коцкањем и улагањем све већих свота новца уз губитак контроле (немогућност умањивања и престанка са коцком). Ко ће од те велике већине која коцка, постати завистан? На то питање нема тачног одговора, но ипак су препознати фактори ризика. Породични фактори се односе на наследство, удруженост са осталим облицима зависности, присуство особе која коцка или у породици, или у близкој околини (учење по моделу), породичну дисфункционалност и ставове породице према новцу.

Средњошколци зависници чине 20 одсто патолошке коцкарске популације. Троше оно што немају или што нису сами зарадили на спортска клађења или на систему електричних рулета – мини казина. Наш закон не дозвољава коцкање малолетницима, али нема механизама забране. Колико друштвено окружење и одсуство правог вредносног система или и потпуна доступност коцкарница утичу на овај велики проценат?

– Закон је донесен, механизми регулације такође постоје, само да ли се користе? Како је то веома озбиљно питање у његово решавање и поштовање легитимних интереса грађана треба да буду укључене све стране – од индустрије игара на срећу и забаву (власници, оператори) до социјалног, едукативног и медицинског система.

Млади у Србији рано пробају алкохол. Стручњаци кажу да је за то најодговорнија породица.

У Србији више од 45 одсто деце од 13 до 17 година редовно пије, а две трећине младих алкохоличара су прву чашицу потпили у својој кући и са сагласношћу родитеља. Та граница се спушта, па није реткост да пију и деветогодишњаци. Како едуковати родитеље да алкохол није добро за крв њихових потомака и да су опасна оправдања „мушки је“, „то смо и ми радили“ и сл.?

– Родитељи су и сами били деца, те уколико рано пробају алкохол у породици, касније и у школи, сигурно је да ће то искуство утицати на формирање њихових ставова према пијењу и опијању. Када постану родитељи треба да знају да својим понашањем утичу на формирање ставова своје деце. Ако сами пију, а деци забрањују алкохол изазиваће њихову радозналост и непослушност јер деца уче гледајући. Поред препознавања насталог проблема родитељи и друге близке особе треба да делују превентивно.

Алкохол је најраширенја легализована дрога. У Србији се алкохолом обележава и почетак или крај живота. Мушкарици пију четири пута више од жена а од зависности од алкохола пати близу три одсто укупне популације. Које су последице прекомерног конзумирања алкохола, може ли зависник да успе сам да се излечи? Зашто код нас постоји велика толеранција према злоупотреби алкохола?

– Норме и културолошки обрасци средине установљавају родитељи и вршњаци. Алкохол је у нашој средини лако доступан а нижи социјални и економски статус подстиче пијење. Пијење, па и опијање мушкараца, лако се оправдавају чак и подстичу, док те исте норме осуђују и стигматизују пијење жене. Сматра се ипак да вршњаци имају најјачи утицај на пијење алкохола у периоду младалаштва. Недостатак религијске припадности повећава ризик од алкохоли- ➤

зма, док религијско опредељење делује заштитно. Последице прекомерног конзумирања алкохола су веома бројне, од личних здравствених и психичких, до породичних и социјалних. Утицај на односе у породици је деструктиван, са поремећајем емоционалних односа и комуникација, егзистенцијалне угрожености и нарочито утицаја на децу. Деца заостају у емоционалном развоју и могу показивати поремећаје понашања и застој у образовању. Из тог разлога, није довољно да се зависна особа лечи индивидуално већ је неопходно укључивање породице.

Своје прво пијанство млади у Србији доживљавају са 13,5 година, а од укупног броја леченih алкохоличара половину чине млади од 25 до 30 година. Модел опијања је да се потпије што већа количина пре и током изласка, да се покажу у друштву да могу више да попију. Колико је опасно мешање алкохола са „бенсединима“ или енергетским пићима, што је све присутније?

– Млади пију ексцесивно и могу развити тзв. злоупотребу алкохола где још није развијена зависност, или су последице у облику агресивног понашања, склоност ка тучама, или саобраћајни инциденти чести. Ово стање не мора да се развије у зависност. После 20. године се може стабилизовати, нарочито уколико се млада особа запосли и прихвати одговорност за ту нову улогу. Комбинација са медикаментима и енергетским пићима води у тзв. политоксикоманију, тј. зависност од више супстанци, чије последице могу бити драстично тешке и често захтевају болничко лечење.

Какви су резултати излечења од ових болести? Да ли је обраћање за стручну помоћ психијатрима табу?

– Код лечења болести зависности се користи термин лечење, не излечење зато што зависна особа не може никада да пије, или коцка

умерено. Једном развијена зависност је дефинитивна, те је комплетна и трајна апстиненција једино решење.

Резултати лечења умногоме зависе од ангажовања блиских особа у смислу давања подршке, али и њихове промене. Блиске особе, нарочито породица, треба да науче да не буду толерантне према пијењу, коцки, употреби психоактивних супстанци већ да се суоче са проблемом и решавају га. То наравно није лако и захтева значајно ангажовање и промену ставова и понашања околнине.

За обраћање психијатру тј. службама за заштиту менталног здравља одлучује се све већи број особа због болести зависности чему је доприносило информисање преко медија и учешће стручњака. Ипак, отпори према лечењу и промени су снажни не само код зависне особе (што је убити саме зависности), већ и у породици – ма како то парадоксално звучало. На лечење се долази тек када више нема другог „безболнијег“ решења, када се проблем не може заташкати, када нестане нада и обећања се не одржавају.

Колико Црква са својим институцијама може да се укључи у помоћ одвикавања?

– Познато ми је да се Црква већ дужи низ година укључује у лечење болести зависности у нашој средини. Наравно да је потребна сарадња са стручњацима у вези са проценом и третирањем медицинских последица зависности. Нема места никаквој искључивости, сви треба да се ангажују у искорењивању овог проблема, што захтева удруžивање свих снага.

Са своје стране, вероучитељи могу да допринесу едукацији деце о овом проблему, Црква би могла организовати саветовалишта за проблеме зависности. Познато је да Пастирски центар у Београду годинама уназад окупља свештена лица и стручњаке за заштиту менталног здравља. Мислим да би и другим стручњацима била част да се волонтерски ангажују у својим парохијама и баве саветодавним радом.

Имате ли података који указују на то да се зависници који су имали хришћански дух у породици и окружењу лакше ослобађају ових болести?

– Религијска припадност делује као заштитни фактор што се тиче болести зависности. Хришћански дух изграђује хришћанску моралност и оданост породици; верски празници и ритуали је уједињују, подстичу емоције и дају мир и благост, снижавајући стрес и потребу за „хемијском поштапалицом“. У сваком случају, хришћански дух јача сигурност, осећај припадности и идентитет породице.

Зависна особа тежи свом испуњењу и самоостварењу, она жуди да припада, а има осећај одбачености, кривице и стида. Зато и породици треба обучити, на који начин да је прихвати и помогне.

Да ли у лечењу, из Вашег искуства, помажу хришћански етички обрасци? Сећамо се сјајне приповетке Лазе Лазаревића Први пут с оцем на јутрење у којој отац Митар на картама изгуби цело имење, а од самоубиства га спашава веља, те са сином одлази у Цркву да се помоли и крене живот изнова. Да ли у овај излаз вељу и Ваши пациенти?

– Током развоја болести зависности долази до деградације моралности и саосећања са другима; постоји само неконтролисана потреба за узимањем супстанци, за алкохолом и коцком. Улазак у криминал, повређивање других, па и себе наступа у поодмаклим стадијумима.

Поновно успостављање моралних норми је неопходан садржај терапијског процеса. Један од принципа лечења гласи: „Тек када изађеш из сопствене себичности и помажеш другима у лечењу, почиње и твоје лечење“. Хришћански етички обрасци укључују у себе све аспекте моралности који се изграђују током лечења: одрицање од себичности, говорење истине, избегавање искушења и зла.

Сремски Карловци, 3–11. август 2013. године

Летња школа црквеног појања „Корнелију у спомен“

Двадесет прва летња школа „Корнелију у спомен“ окупила је и ове године велики број младих из разних делова Србије, Црне Горе и Републике Српске. Рад школе протекао је кроз пробе, предавања, разговоре о музici, историји и религији. Пробе хора (православна хорска музика) организоване су сваког дана од 10 до 12 часова и од 16 до 18 часова. Следило је појање на вечерњој служби (од 18 часова). Са члановима хора радила је диригент Снежана Жујић. У истим терминима одвијале су се и пробе појачке радионице коју је водио mr Предраг Ђоковић, професор појања на Одсеку за црквену музику и појање на Музичкој академији у Источном Сарајеву.

Сваког дана од 20 часова полазници су били у прилици да, у Свечаној сали Богословије „Свети Арсеније“ (у којој су били смештени), слушају предавања и дискутују на одређене теме. У недељу, 4. августа, музиколог др Даница Петровић говорила је на тему „Да ли је српско народно црквено појање битан сегмент националне културне баштине?“ Наредних вечери представили су се др Марија Петровић („Три столећа Карловачке митрополије“), академик Димитрије Стефановић („Црквена музика – лична искуства“), др Ненад Ристовић („Карловачка митрополија и културно-образовни успон Срба у 18. веку“), академик Владета Јеротић („О појави наметања и одупирања – у породици и у друштву“), Епископ ремезијански Андреј („Богослужење и музика: виђења служашчих – музичара – верних“). После сваког предавања присутни су имали прилику да поставе питања или изнесу своје мишљење у вези са темом која је обрађена.

Свако предавање било је интересантно и корисно на свој начин. Посебно је драгоцен подршка и учешће Епископа Андреја који је, свестан улоге појања и појаца у православном богослужењу, написао значај Летње школе „Корнелију у спомен“ у неговању црквене музике, окупљању и усмеравању младих људи. Истичући да је ова школа један од најбољих пројекта Српске Православне Цркве, Владика је присутнима говорио о поетским облицима православног богослужења, затим о улози старозаветних текстова (пре свега Псалама) у структури вечерње службе, јутрења и Литургије.

Седмодневни боравак и рад на православном појању и хорском певању заокружен је концертом у Свечаној сали Карловачке гимназије (10. августа у 20 часова) и Архијерејском Литургијом у Саборној цркви у Сремским Карловцима (недеља 11. август). Поред предавања полазници су имали прилику да посете Матицу српску у Новом Саду као и да виде пројекцију филма *Cineta komunisto*. Духовни покровитељ летње школе био је Владика сремски Господин Василије. Цео програм реализован је захваљујући залагању аутора др Данице Петровић и Наташе Марјановић, уз подршку ректора Богословије „Свети Арсеније“ као и захваљујући неизмерној љубави и пожртвованости чланова Друштва за неговање традиција и развој Сремских Карловаца. Надамо се да ће у наредним годинама ова школа окупити још већи број младих љубитеља црквене музике и помоћи нам да схватимо колико је православна химнографија и музика драгоцена у васпитању генерација које долазе.

mr Милица Андрејевић

У Архиепископији београдско-карловачкој: хуманитарна изложба Подршка служењу потребитима

Помоћ Дому „Света Петка“

Славица Лазић

На аукцији ће бити изложени уметнички радови младих сликара, а целокупан износ од продаје биће уплаћен Дому „Света Петка“.

Дом „Света Петка“ налази се у манастиру Света Петка Изворска, у селу Извор, на шеснаестом километру пута Параћин – Зајечар, и у њему су смештена женска лица теже и тешко ометена у развоју, која у дому остају доживотно. Монахиње манастира Света Петка, које припадају сестринству манастира Раваница, негују и старају се о штићеницама Дома годинама и свака новчана помоћ им је драгоценна.

Породице посећују лица која живе у Дому, али неретко се догађа и да их забораве и престану да се интересују за своје најближе.

Добротом Ненада Живановића, многи од нас ће бити у прилици да помогну овом јединственом Дому.

Ненад Живановић је идејни творац културно-уметничке манифестације „Фиш фест“, која се традиционално сваке године одржава на платоу испред

Куле Небојша (ове године манифестација ће бити одржана 5–8. септембра).

У оквиру ове уметничке феште за децу и одрасле, од 2008. до 2012. одржано је 5 ликовних колонија на којима су настала бројна уметничка дела, која ће се крајем септембра наћи на продајној изложби у Галерији (бивша Продајна галерија Еуросалона) у Ул. Краља Милана бр. 1, у Београду.

Саорганизатори изложбе су Хришћански културни центар „Др Радован Биговић“, Одбор за просвету и културу Епархије браничевске, Удружење „Дунав у срцу“ и ресторан „Воденица“, под покровитељством Градске општине Стари Град. На изложби ће бити изложено преко 70 радова тридесет уметника који су стварали дела у оквиру пројекта сликања у природи са једним циљем – хуманитарна мисија.

За подстицај и инспирацију младим сликарима заслужни су и познати уметници проф. Кемал Рамујкић, вајар Ратко Вулановић и проф. Милан Блануша који су и сами узели учешће у раду ове сликарске колоније. Настајање слика пратило је десетине хиљада посетилаца „Фиш феста“, који су уживали у рађању ових дивних уметничких дела на ушћу Саве у Дунав.

О идеји која је водила све учеснике изложбе говори председник Хришћанског културног центра „Др Радован Биговић“ јереј Вукашин Милићевић: „Подржали смо овај креативни пројекат који има значајну хуману поруку – сва средства прикупљена током трајања изложбе биће уплаћена у фонд Дома 'Света Петка'“.

Манастир Света Петка започео је своју хуману мисију збрињавања немоћних још 1942. године прихваташњем ратне си-

Игуманија Марија додељује послушање у дому сестрама само на годину дана, јер то представља велики психички и духовни напор за сестре које су Христовом љубављу оснажене.

рочади. Тридесетак избегличке деце сестринство је неговало у манастирском конаку, да би по завршетку рата игуманија Јефимија одлучила да прихвати децу ометену у развоју на трајну негу и чување.

Услови смештаја у конаку су били недовољни а монахиње су деци пружале основну медицинску помоћ, полагале велику пажњу физичкој нези деце, као и васпитачком раду са појединачном децом која су била лакше ометена у развоју. Проблем неадекватног смештајног простора решен је 1966. године када манастир уступа 0,41 хектар земље за изградњу нове модерне зграде Дома на манастирском имању. Број болесних лица повећава се на 92 штићенице о којима осим монахиња на челу са игуманијом Маријом, брине пет медицинских сестара, лекар опште праксе и неуропсихијатар.

Овај Дом је јединствена установа социјалне заштите у коме су на истом задатку више од 60 година сестринство манастира Света Петка, који припада Епархији пожаревачко-баничевској, и запослени у Центру за социјални рад у Параћину – што се показало као корисно пројектовање институција СПЦ и државе са добрым резултатима.

У улазном холу дома осликана је фреска Свете Петке која благосиља болесну децу и теши их. Брижне и посвећене монахиње су потпуно предане физичком неговању великог броја особа које су оболеле од тешких менталних и физичких болести, од којих је половина штићеница потпуно непокретна. У зависности од степена њиховог здравственог и умног стања, болеснице се укључују у богослужбени живот манастира – посвећују богослужења, певају за

певницом и причешћују се. Непокретне особе свештеник причешћује у дому.

Дом је и духовно уточиште за штићенице различитих животних доба – од двогодишње деце до жена у поодмаклим годинама о којима брине у највећем монашком подвигу сестринство манастира и живи са њима као породица. Јубављу, пажњом и лепом речју бдију над болеснима који чезну за топлином, како је рекла једна од монахиња: „Саосећамо са њиховом патњом и боли, јер оне то не умеју да изразе.“

Игуманија Марија додељује послушање у дому сестрама само на годину дана, јер то представља велики психички и духовни напор за сестре које су Христовом љубављу оснажене. Следеће две године монахиње су распоређене на различитим пословима у манастирима Света Петка, Раваница и Сисојевац.

Председник Градске општине Стари Град Дејан Ковачевић подржао је одржавање изложбе: „Част нам је да учествујемо у таквом догађају и будемо домаћини хуманитарне сликарске изложбе за помоћ особама са посебним потребама у манастиру Света Петка. Пратили смо рад младих уметника који су узели учешће у сликарској радионици и били инспирисани идејом да ће својим сликама помоћи унесрећеним особама. Током четири године трајања сликарске радионице неколицина њих постали су познати јавности. Позивамо суграђане да дођу на отварање и купе слике по симболичним ценама, знајући да су тиме учинили хумани гест. Реч је о пејзажима река Саве и Дунав, Калемегдану, Кули Небојша.“

Изложба ће бити отворена 28. септембра и трајаће недељу дана. ■■■

Део слика са аукције, рад:

- 1) Кемала Рамујкића
- 2) Тамаре Цветић
- 3) Марије Николић
- 4) Бојане Николић

Пет хиљада година најстаријег мегалополиса

Урук

Протођакон Зоран Андрић

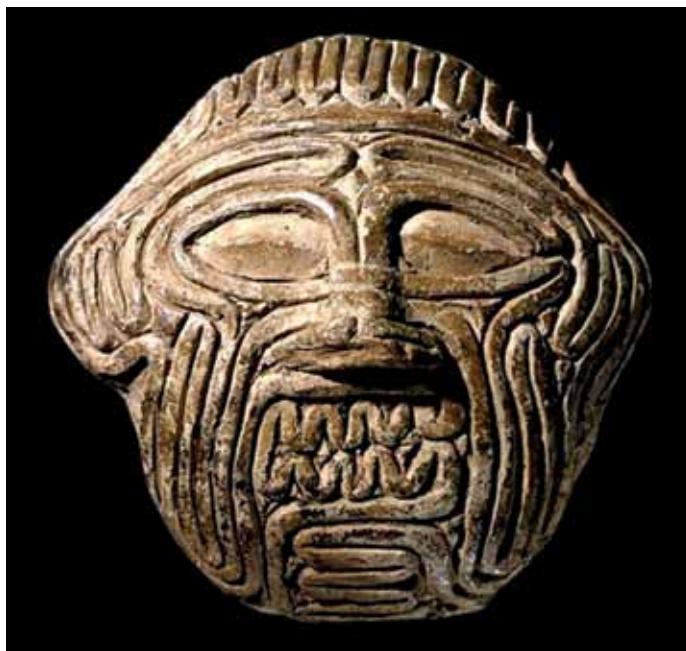
Урук – метропола Гилгамешовог краљевства: сензационална изложба у Пергамском музеју у Берлину, која је премашила број од 250.000 посетилаца

Хиљадама година Урук је био само литературни топос. Клинастим писмом на глиненим плочицама испевани *Ей о Гилгамешу* прославља величину и сјај величанствене месопотамске метрополе зване Урук. Но, у то да овај опис митског текста није најпросто хипербола, већ очаравајућа реалност, могу се уверити посетиоци изложбе – „Урук – 5000 година мегалополиса“ („URUK – 5000 Jahre Megacity“), у Пергамском музеју у Берлину.

Ова изложба тематизује мит, економију, архитектуру и религију древне оријенталне метрополе на обали Еуфрата. Један немачки оријенталиста вели да Урук није место епифаније, већ епифанија сама.

Митски краљ–херој Гилгамеш, једном трећином човек и две трећине бог, положио је зидине Урука. Његова колосална скулптура од 5 метара (копија из Лувра), преноси већ на самом почетку изложбе узвишену слику о исполинској мери овог митског див–јунака. Праменови са локнама његове косе су симетрично раздељени, ноге, иако искошено, сугеришу активни покрет са загонетним осмехом на лицу. Изгледа да он голим рукама олако сапиње лава, који је и визуелни атрибут његове краљевске мајсторије. Гилгамеш – митски краљ и ратник – делује непобедиво у свом циновски импозантном стасу.

Ова изложба је конципирана тако да се њене развојне линије поклапају са наративом *Ей о Гилгамешу*, најстаријим епом човечанства. Минијатурни печати и рељефи од теракоте приповедају сагу о бруталном боју Гилгамеша са демонима Хумбаба и херојском отпору од напада небеског бика. Епизоде у којима Гилгамеш и његов пријатељ Енкиду у митолошком наративу војују за дрвеће од кедра као грађевински материјал за храм у Уруку, показаће се као пушкалитерарна фикција. У тим географским пределима није било кедра, већ је он морао бити увозен. У таквим детаљима је митолошки еп непоуздан.

Питања геометријске топографије Урука много су прецизнија: „Једном четвртином је град, другом врт, трећом речна долина и четвртом храм“, вели се у *Еүу о Гиліамешу*, што је конгруентно са реконструисаном топографијом метрополе од непечене цигле.

Пре сто година отпочели су немачки археолози у Уруку, данашњем граду Варка, на југу Ирака, да испитују рано доба древне сумерске културе. Након што је Немачко оријентално друштво добило дозволу од Османског царства да сме отпочети са археолошким истраживањима, немачки тим је почeo са ископавањима у новембру 1912. у Уруку. Због политичких неприлика и војних перипетија тирадови на археолошким ископавањима су до данас често бивали прекидани и у етапама настављани.

Захваљујући тим археолошким налазима данас нам је познато да комплексне животне форме у урбаном простору – политички центар, високо развијена администрација, подела рада, масовна производња, репрезентативна архитектура и религиозни центри стари пет хиљада година, потичу из Урука.

Но, не само развој градских форми живота, већ и откриће једног од најстаријих писама, тзв.

клинастог писма, потиче из тог првог мегалополиса. Иако је до данас мање од 5 процената велике површине мегалополиса откопано, пронађени експонати/објекти одражавају богату слику древне оријенталне метрополе. Сходно ондашњој уобичајеној пракси, пронађени објекти су се нашли не само у Пергамском музеју у Берлину, већ и у збирци „Урук–Варка“, поседу Немачког археолошког института при Универзитету у Хајделбергу.

Захваљујући сарадњи неколико институција сада су први пут изложени објекти из различитих збирки. Реч је о Британском музеју из Лондона, Ашмоловом музеју из Оксфорда и Лувру из Париза.

Настанак, развој и процват најстарије метрополе у историји човечанства пре 5000 година, као и њено посебно место у свету древног Оријента, стоји у средишту ове посебне изложбе која је отворена од 25. маја до 8. септембра у Пергамском музеју у Берлину.

Берлин је прва етапа ове посебне изложбе, која ће након изложбе у Манхајму ове јесени постати део сталне поставке на јужном крилу Пергамског музеја. У том одсеку се налазе, још од његовог

отварања 1930. г., реконструкције преко 5000 година старе фасаде од глинених плоча, као и репрезентативна архитектура која је у Уруку цветала.

У оквиру ове изложбе изложена је и виртуелна пројекција овог првог урбаног мегалополиса.

Овде ваља посебно истаћи темељно припремљени каталог под редакцијом четврого приређивача – Николе Крисман, Маргарете фан Ес, Маркуса Хилгерта и Беате Салје – објављен је под насловом „Uruk – 5000 Jahre Megacity“ (Michael Imhof Verlag 2013), под патронатом Фондације Курта Енгелхорна при Музеју Рајс–Енгелхорн у Манхајму, као и подршком Одељења за Оријент Немачког археолошког института и Немачког оријенталног друштва и Блискоисточног музеја Берлинских државних музеја.

У овом каталогу су сабрани резултати вишедеценијског истраживања овог древног локалитета који се општеприхваћено сматра најстаријим мегалополисом човечанства.

На поклоничким путовањима са Доброчинством

Јубилеј Прве српске препарандије

Драјан Вукић

Србија данас има много-бројне научне, образовне и културне институције: Академију наука и уметности, Матицу српску, неколико универзитета, учитељских факултета и школа. Стога, када кажемо *прва српска учитељска школа*, може се причинити да то и нема неку посебну тежину. Али ако се вратимо 200 година уназад, када се већи део нашег народа налазио под влашћу Османског царства, а други, такође знатан, у Аустријској царевини, оснивање прве учитељске школе је велики допринос нацијону и догађај достојан памћења за сва времена.

Почетком XIX века стање православних верско-народних школа у Угарској није било добро. Лоше су биле наставне методе, а учитељима је недостаја-

ло како опште тако и стручно образовање. Тадашњи врховни надзорник свих православних школа у Угарској, Урош Несторовић, увидео је да је неопходна учитељска школа која ће спремати солиднији учитељски кадар. Предложио је Бечком двору да се за православне грађане у Угарској отворе три учитељске школе: за Србе у Сентандреји, за Румуне у Араду, а за Грке у Пешти. Урош Несторовић је изabraо Сентандреју као место за српску препарандију. Пошто није билоовољно новца за подизање одговарајуће нове зграде, обратио се црквеној општини да му за препарандију уступи горњи спрат основне школе. У то време, српска варош Сентандреја, смештена на обронцима Пилишког горја, надомак Будима и Пеште, важила је за

велики и угледан културни центар. Није без значаја ни чињеница да је то било здраво климатско место и са довољно станови за смештај ученика.

Учитељска школа је почела са радом новембра 1812. године. Њени први наставници били су Козма Јосић, пештански учитељ и знаменити Павле Атанацковић, тада свештеник, потоњи Епископ, писац, предводилац, председник Матице српске, оснивач завода Платонеум. Уз њих треба поменути и Василија Булића, свршеног медицинара. Учитељска школа је имала три курса у трајању од по пет месеци. Пошто је међу наставним предметима Сентандрејска препарандија имала и катехетику, а Карловачка богословија није давала довољан број свештеничког кадра, свр-

2

шени ученици учитељске школе могли су бити рукоположени за свештенике.

Предавања у новооснованој учитељској школи у Сентандреји почела су са 36 ученика, но њихов број је стално опадао тако да су у јесен 1815. године уписана само три ученика. Због уверења да далеко од језгра српског народа, на крајњем северу наших сеоба, школа не може успешно радити, 1816. пресељена је у Сомбор. Мада је у Сентандреји била кратког века, оставила је неизбрисив печат у историји српске културе и просвете.

Велики јубилеј, 2 века Прве српске препарандије, обележило је октобра 2012. године и Доброчинство, Поклоничка агенција Српске Православне Цркве, путовањем у Сентандреју током којег су учесници има-

ли прилику да се подсете њених величанствених тренутака. Целодневни обиласак Сентандреје крунисан је великим часом пред здањем некадашње прве учитељске школе у Срба, где је једно време био Музеј Карола Ференца, а сада је враћена Српској Цркви. У присуству свештенства Будимске епархије о историјату Препарандије говорио је Драган Вукић. Драмска уметница Љиљана Лацић, предивним стиховима из своје поеме „Метохија“, приближила је посетиоцима те библијске просторе српског народа са којих су дошли пречи многих Сентандрејаца. Две учеснице путовања, учитељска дјеца Гордана Врањешевић и Дубравка Новаковић-Шашић, чије су мајке Госпава Врањешевић и Веселинка Вуковић 30-тих година прошлог века завршиле

Сарајевску препарандију, положиле су венац на спомен-плочу Прве српске препарандије.

Да вео заборава не би прекио значајне тренутке наше историје, међу којима је свакако и оснивање прве препарандије, са Доброчинством ће и ове године, у октобру, у Сентандреју поћи поклоници на велики час у славу прве српске учитељске школе.

Слике:

1. Драган Вукић, управник Доброчинства, говори испред зграде Препарандије
2. Учесници путовања

Из новије историје црквеног образовања

Високо образовање Српске Православне Цркве у 20. веку

(седми део)

гр Александар Раковић

Демократија је била главно гласило новоосноване Демократске странке и дневни лист. Почела је да излази 1. маја 1919. у Београду. У време расправа о Богословском факултету у овом листу и Привременом народном представништву главни уредник листа је био историчар др Владимир Ђоровић.

Пошто је Одбор за измену и допуну Закона о Универзитету предложио 19. јуна 1919. Привременом народном представништву и измене члана 4. којим је 1905. за Богословски факултет био предвиђен статус духовне академије, о овом питању повела се академска и политичка полемика. Наиме, према новом предлогу, богословски факултет се потпуно изједначавао са осталих пет факултета Београдског универзитета. Он је био поменут на првом месту у набрајању факултета чланова Универзитета. Одбор је за известиоца одредио др Владимира Ђоровића. Исте године је постао ванредни професор народне историје на Филозофском факултету у Београду.

Демократија је своју насловну страну отворила за академску расправу о Богословском факултету, коју је 22. јуна 1919. започeo др Бранислав Петронијевић. Његово издвојено мишљење у Комисији за оснивање Богословског

факултета било је познато стручној јавности. Чланком у *Демократији* своје мишљење је учинио сасвим јавним. Поново је наглашио да не треба мењати постојећи члан Закона о Универзитету, којим је предвиђено „оснивање теолошког факултета као засебне Духовне Академије“. Измену овог члана закона назвао је „реакционарном и несавременом“ јер настава на богословском факултету не може бити слободна. Петронијевић је био уверен да „теолошке дорме“ не почивају на искуству и мишљењу, које „наука и рационална мисао“ признају за изворе сазнања. За њега је наука прогресивна, а теологија „стационарна и реакционарна“. Он је као проблем навео што би избор наставног кадра богословског факултета потврђивао Свети Архијерејски Сабор, па би тиме Богословски факултет имао „изузетан положај на Универзитету“. Петронијевић је био уверен да су теолошки факултети у иностранству „чист анахронизам“ и традиција која не треба да буде пример Београду, као што то не сме бити ни Загреб у којем су још увек биле јаке аустроугарске „клерикалне традиције“. Он је поновио свој став изнесен на Комисији за оснивање Богословског факултета како би било најбоље да теолошки факултет уопште не постоји

на Београдском универзитету већ да се оснује као издвојена духовна академија. На крају је закључио: „Ако се поступи друкчије, ако Привремено Народно Представништво усвоји предложену измену, по којој се теолошки факултет изједначује са осталим факултетима, онда ће настати опасност да се, у Цркви јави модернизам, а у просвети клерикализам. А клерикализам је велико зло, много веће него што се мисли. У нашој досадашњој напредној и демократској Србији ми смо од тог зла били поштеђени, и Народно Представништво нема права да младу Југославију излаже опасности, коју је Србија знала избећи. Ми се надамо, да оно то неће учинити“.

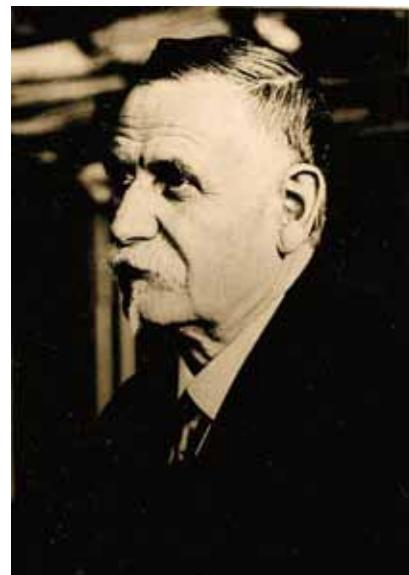
У Петронијевићевом тексту уочавамо чињеницу која је помињана још 1905. током дебате у Народној скупштини Србије, односно прављење паралела између Београдског универзитета и Загребачког свеучилишта. У последњем чланку конкретно је било речи о високим теолошким студијама које су постојале у Загребу, а не и у Београду. Отварањем високих студија православне теологије у Београду требало је у научном рангу изједначити православну и римокатоличку теологију, и тиме не дозволити да Српска Православна Црква у

том смислу заостаје за Римокатоличком црквом у Краљевству СХС. Оснивање православног богословског факултета је било и важно питање за Београдски универзитет, јер је Загребачко свеучилиште свој римокатолички богословски факултет већ имало. Ускоро је о свему овоме писано у штампи много отвореније.

Но, прво је 26. јуна 1919. Петронијевић одговорио др Радован Казимировићу. Он је био уверен да је министар просвете Љубомир Давидовић, тиме што је предвидео изједначавање богословског факултета са осталим факултетима, схватио „више интересе државне, да у Београду буде универзитет са свима факултетима“ и „изашао на сусрет свима оним људима, којима је универзитет не само храм науке, већ и жижа нашег васколиког културног и духовног живота“. Рекао је како је „предлог закона о Универзитету нашао на велико одобрење код свих оних људи, који у Универзитету гледају култу светлију са које ће се: научни, филозофски и религијски зраци расипати у најудаљеније крајеве наше широке Југославије“. Он је приметио да „Петронијевић није апсолутни противник“ Богословског факултета јер је „противан само изједначењу његовом са осталим факултетима“. Казимировић је мислио да ће теологија „бити стационарна и реакционарна ако се буде предавала у Духовној Академији“, а „богословске науке се пак могу развијати као и сваке друге науке само на универзитету, где је настава... заиста слободна и прогресивна“. Он је додао и да „наука одиста почива на искуству и мишљењу а теологија на откривењу, које рационална мисао не признаје, али се на основу овога теологија ипак не може одбацити. Напротив, теологија је самостална наука, јер има свој особити предмет испитивања и њему одговарајуће методе, које себи не може присвојити ниједна друга наука. Њен је предмет спе-

цијална област факата индивидуалног и колективног духовног човечјег живота, коју ми називамо религијом“. Казимировић се са Петронијевићем није слагао у тврђи да богословски факултет опстају само ради традиције и одбацио је његову бојазан од изазвања модернизма у Цркви уколико богословски факултет добије своје место на универзитету.

Расправу је 2. јула 1919. наставио филозоф др Иван Ђаја, доцент на Филозофском факултету у Београду. Он је сматрао да дискусија о увођењу Богословског факултета „неманичега савременога“. По њему „вера и наука имају свака своје земљиште. У нас, до сада, на нашу срећу и спокојство, оне нису уходиле једна другу. Међутим, изгледа да од сада мора бити дружице. Теологија хоће да има своје место на Универзитету у Београду. Нека јој буде. Говори се и о некој наставној вези између Теолошког факултета и осталих факултета. Нека и то буде. Али где су везе ту су и сукоби. Они ће се неминовно десити. А у једноме народу који је остао поштеђен од верске затуцаности, такви сукоби и препирке обећавају плодове које црква свакако не жели“. Ђаја је мислио да се не износе разлози „који би били у духу теолошком“, већ се наводе „ неки разлози, који то нису“. На првом месту је одбацио аргумент „непотпуности“ Београдског универзитета јер на многим европским универзитетима није било теолошког факултета. „Други тек разлог много вреди: Београд мора имати православни факултет, јер Загреб има католички, и Хрвати тобоже намеравају да оснују и православни. Али их има доста у Загребу који су мишљења да се треба угледати на Београд, те да се искључи уопште свака теологија са Универзитета“. Ђаја је нагласио да је разлог за увођење богословског факултета нађен и у чињеници „да православни свештеници морају бити образовани“. Он се питао због чега би

Бранислав Петронијевић
(1875–1954)

академско образовање морали добити на богословском факултету, а не на духовној академији и нагласио да теологија жели на универзитет јер „није подобна са ма себи прибавити углед који је наука стекла“. Ђаја је тврдио да је приметио „одсуство особитог одушевљења за идеју теолошког факултета у вишим редовима православне цркве“, која „није без здравог схватања својих интереса“. Он је naveо и како „обавештени људи веле, да је све то питање теолошког факултета у вези једино са политичким разлогима. Али сме ли се допустити да Универзитет послужи тако опасним огледима у политичким циљевима“?

Из Ђајиног излагања већ уочавамо сигурност при тврђи о стварању паралела између богословских студија, православних и римокатоличких, у Београду и Загребу. Ипак, он је поменуо још једно врло важно питање које је постала све актуелније: оснивање православног богословског факултета у Загребу. Српски политички и научни врх је онемогућио овакву врсту преимућства Загребачком свеучилишту, али не без ширих несугласица у које су од 1919. до 1924. били уплетени многи.

— наставиће се —

Проти Андрији Поповићу из Истока уместо воштанице на гробу

На празник Усековања главе Светог Јована Крститеља, 11. септембра, навршава се 70 година од мученичке кончине протојереја Андрије Поповића, пароха шекуларског и источног.

Прота Андрија Поповић је рођен у знаменитој и старој свештеничкој породици Поповић која је свом народу и Цркви дала више од 20 свештеника. Рођен је 28. октобра 1869. године у Шекулару, Црна Гора, од оца Сава, свештеника и мајке Магре, рођ. Пешић. Основно школовање је завршио у родном Шекулару, а богословску школу при манастиру Острог. После женидбе са Миленом, рођеном Вуковић, рукоположен је за свештеника 12. јуна 1891. године у манастиру Острог и добио је парохију свога оца Сава у Шекулару. Своме народу и Цркви служио је пуних 30 година на парохији у Шекулару и од свих је био цењен и поштован.

У Првом балканском рату прата је био војни свештеник у Гребачко–шекуларском батаљону, где није вршио само своју верску дужност, већ је учествовао у свим борбама свог батаљона. У Првом светском рату прата Андрија учествује као војни свештеник Дечанске бригаде, а затим и као дивизијски свештеник. Учесник је у знаменитих бојева црногорске војске на Козари, Гласинцу, Викри, Добруну, Суводолу. По капитулацији Црне Горе интерниран је у Мађарску, где остаје до 1917. године, када бива пуштен из војног логора на интервенцију Митрополита Митрофана Бана. После рата, 30. маја 1921. године, добија парохију источку у варошици Исток, у Метохији, са 126 дома. Службу Божију је вршио у манастиру Гориоч све до 3. јула 1933. године када је освештана Црква Светих апостола Петра и Павла у центру Истока.

Проту Андрија су ценили и уважавали његови парохијани у Истоку и околним местима његове парохије и свима је служио као пример својим животом, службом Богу и роду. Поред своје свештеничке службе, прата Андрија је узимао учешћа у раду многих друштава и удружења. Био је председник Аграрне заједнице, члан Управног одбора за изградњу Народног дома у Истоку, учествовао у раду Црвеног крста. Са својим сином свештеником Владетом руководио је изградњом цркве у Истоку, као члан Одбора за подизање цркве. Подучавао је народ саветима, бритком речју и зрачио својом појавом. На парохији источкој остаје до 18. фебруара 1928. године када предаје дужност пароха и парохију од 202 дома сину Владети и одлази у заслужену пензију. Као пензионисани свештеник помаже свом сину, свештенику Владети у животу источке парохије, у богослужењи-

ма, изградњи цркве, унапређењу парохије (1933. године било је 450 дома у источкој парохији).

Прота Андрија није напустио свој Исток и своје парохијане у страхотама Другог светског рата. Остао је да брани свој дом, своје огњиште, свој народ, својим присуством и примером. Храбро је пркосио Шиптарима, којима је сметао на њиховом путу уништавања и сатирања свега српског и православног у Истоку. Велики прата Андрија мученички је страдао од Шиптара 11. септембра 1943. године, на празник Усековања главе Светог Јована Крститеља у својој 74. години. Иако је био упозорен да постоји план за његово убиство, није хтео да напусти своју кућу и Исток, храбро пркосећи својим душманима који су га мучки убили. Сахрањен је сутрадан, под куршумима, на Старом источком гробљу.

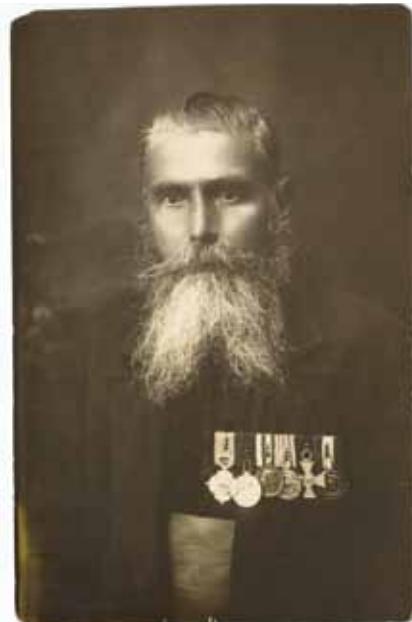
Његови земни остаци пренети су на Ново источко гробље и сахрањени у породичну гробницу јуна 1968. године. Парастос против Андрији и свим упокојеним члановима његове породице служио је Епископ рашко–призренски Павле, потоњи Патријарх српски.

Прота Андрија је био одликован за своје заслуге од државних власти Југословенском круном V реда, Златном медаљом Обилића за храброст, Јубиларном медаљом краља Николе, Ратном споменицом Краља Петра од 1914–1918. и Медаљом Освећено Косово 1912. те Крстом 1913.

Епископ рашко–призренски Серафим га је одликовао чином протојереја 5. марта 1933. године у манастиру Гориоч и тиме му одао признање и захвалност за његове заслуге Цркви.

Прота Андрија је имао са противницом Миленом шеснаесторо деце. Вечан му спомен!

Милош Поповић

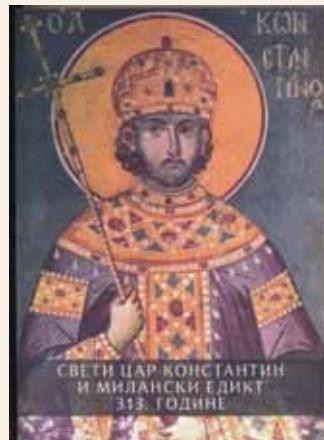

Протођакон Радош Младеновић (ур.) Свети цар Константин и Милански едикт 313. године

Превод с руског: протођакон Ђорђе Лазаревић
Краљево : ЕУО Епархије Жичке : Манастир Жича
– Духовни центар Св. Владике Николаја :
Света српска царска лавра Хиландар, 2013
502 стр. ; илустр. ; 15 см
ISBN: 978-86-84933-87-6

Књига *Свети цар Константин и Милански едикт 313.* је објављена у току 2013. године као значајан допринос прослављању и разумевању важности личности и догађаја о којима је у наслову реч. Она представља зборник радова које су на ову тему написали аутори чија су имена незаobilazne смернице у изучавању историјског и богословског хришћанског наслеђа. Брилијантов, Болотов, Лебедев, Спаски, чије текстове имамо прилику да читамо у преводу на српски језик износе закључке до којих су дошли темељним истраживањима. Њима последује текст Епископа Атанасија (Јевтића) посвећен спомену 1700 година од Миланског едикта, са аутору својственим савременим освртом на тему.

Свака од пет студија које сачињавају садржај овог зборника радова носи печат аутентичног приступа аутора. Тиме је постигнуто богатство перспектива у сагледавању теме. Многобројни аспекти који се износе као допринос правилном разумевању отварају пред читаоцем врата значења догађаја из времена владавине цара Константина Великог. Хронолошка, текстуална, демографска и социјално-економска анализа чине да пред нашим очима искрсне сва сложеност дешавања из прве половине четвртог века. Из ње као да израња лик цара Константина Великог, не мање једнотактаван и подложен различитим оцењивањима. Увиди који се нуде дају могућност читаоцу да постане активни сарадник у истраживању. Међусобна експлицитна и имплицитна спорења аутора представљају посебну занимљивост. Приметна различитост, а ипак непорецива заснованост закључака, доводе до освештивања свеукупне сложености теме. Остављање отвореним многих питања и признање аутора да у многим случајевима не претендују на више од могуће претпоставке доприносе истом утиску. Важност и достојанство које притом успевају да задрже цар Константин Велики и Милански едикт сведоче да им се пажња и важност за хришћанство, али и за европско наслеђе које оно у великој мери чини, не придају без основа.

СВЕТИ ЦАР КОНСТАНТИН
И МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313. ГОДИНЕ

Иако свих пет аутора чији радови се налазе у саставу овог зборника потичу из православног Словенства, значај садржаја превазилази могућа ограничења. Разлог за то је приметно познавање различитих светских језика и дела која су на њима излазила од познатих научних имена широм света. Критичко разматрање и вредновање, који ни у овом случају не изостају, чине да будемо почаствовани што сада имамо прилику да све то на једном месту пронађемо и у преводу на српски језик.

Презвитељ Александар Јевтић

Ненад Бадовинац

Сусрећи са светим местима

Београд : Н. Бадовинац, 2013
311 стр. ; илустр. ; 20 см
ISBN: 978-86-916479-0-2

Књига *Сусрећи са светим местима* објављена је 2013. године, а представља записи и репортаже Ненада Бадовинца настале током поклонничких путовања. Аутор је инжењер информационих технологија животно везан за манастир Лепавину. Подржан и подстакнут поукама лепавинског игумана оца Гаврила током година посетио је низ манастира, цркава и различитих духовних центара, а затим је своје романтичарске утиске и промишљања сабрао у књигу. Делом које је пред нама обухватио је преко седамдесет манастира и цркава пре свега Србије, али и Хрватске, Босне, Македоније, Русије, Свете Горе. Поред утисака и размишљања у описима путовања сабрао је и значајне историјске податке о посвећеним местима. Истовремено, посветио је неколико текстова животу блаженопочившег Патријарха српског Павла, затим личностима о. Гаврила лепавинског и мати Михаиле из београдског манастира Ваведење, Центру за психосociјалну рехабилитацију „Земља живих“ у Ченеју. Сасвим искрено и отворено Ненад је испољио своја размишљања о Богу и људима, а кроз описе места која је обишао указао нам је на изворе хришћанске љубави који су свуда око нас. Ова књига може бити добар пример свим оним младим људима који су свесни Божијег присуства у нама. Топло је препоручују и Љиљана Синђелић Николић (предговор) и Радомир Вучић (поговор) истичући Ненада Бадовинца као „зрелу, озбиљну и здраву личност, која је очувала потребну младалачку чистоту душе“.

Милица Андрејевић

Ненад Бадовинац

КРОЗ ХРИШЋАНСКИ СВЕТ

Маријана Пешровић

АНДОРА

Без Христовог лица на кованице

Европска унија је замолила Андору да промени спољашњи изглед европованице, која се кује у кнежевини, тако што ће уклонити лик Христа Сведржитеља и заменити га неким неутралним приказом. Власти ЕУ су своју молбу поткрепиле жељом да се поштују принципи неутралности у питањима религије. Влада кнежевине сматра да је молба ЕУ „разумна и оправдана“ и заменила је Христов лик на апоенима од 10, 20 и 50 центи сликом звоника једне од цркава.

Европска комисија је 2012. године замолила Словачку да уклони хришћанску симболику са кованица, међутим влада ове земље је одбранила право ковања новца у апоенима од 2 евра са ликовима Светих Кирила и Методија.

Извор: Radio Светибора

ГРЧКА

Канонизован последњи трапезунтски цар

Како преноси Инфо-служба Митрополије црногорско-приморске, на предлог Високопреосвећеног Митрополита драмског Павла – који је упућен Светом Синоду Грчке Православне Цркве, а потом и Константинопољске Патријаршије, и позитивно решен – лицу светих прибројан је последњи трапезунтски цар Давид Велики Комнин, заједно са својим синовима Василијем, Георгијем и Мануилом, и својим синовцем Алексијем, који су мученички скончали у Константинопољу 1463. године.

Давид Велики Комнин био је последњи трапезунтски цар, трећи син цара Алексија IV Тра-

пезунтског и Теодоре Кантакузин. Владао је од 1459. до 1461. године. На трону је наследио свог брата Јована IV.

Спомен Светог Давида Великог Комнина и са њим пострадалих мученика прослављаће се 1. новембра, на дан њихове мученичке кончине. Прослављање ових сведока Христових биће озваничено на 550. годишњицу њиховог погубљења.

Извор: <http://www.mitropolija.com>

СИРИЈА

Напад на манастир

Наоружани нападачи су у суботу 17. августа ујутру покушали да заузму православни манастир Светог Ђорђа, основан у 4. веку, једну од најстаријих хришћанских светиња Сирије, преноси портал <http://www.pravoslavie.ru>.

Међутим, нападачи су нашли су на отпор припадника Снага народне одбране и нису успели да заузму овај манастир. Екстремисти су претрпели губитке и повукли се у област Ал Хосн. Међу нападачима је било много „туђинаца“, плаћеника-цихадиста, посведочио је један очевидац.

Игуман овог манастира годинама је био садашњи Патријарх антиохијски Јован X. Његовог рођеног брата – Митрополита алепског Павла Јазигија – побуњеници су заробили 22. априла. Његова судбина је до данас неизвесна.

ИТАЛИЈА

После 11 века

Са великим радошћу и уз мноштво емоција православни верници јужне Италије почетком августа дочекали су свога архијереја, Митрополита Италије и Мелите Г. Генадија, који је

дошао да их обиђе и заједно са њима прослави Успење Пресвете Богородице и молитвеног заступника царског манастира Семинара Св. Илију Новог.

Током ове посете, Митрополит се састао и са значајним сарадницима области Калабрије, где преовладава чврста сарадња клира и народа, како би се информисао о ситуацији и потребама Епархије и усмерио даљи рад и развој Митрополије у овим крајевима.

У својој беседи Високопреосвећени Митрополит је, видно дирнут, упутио монаштву и присутном верном народу поруку наде, а посебно се осврнуо на значај присуства епископа грчког порекла у овом светом манастиру први пут након 11 векова.

Извор: Информативна служба СПЦ

ЕГИПАТ

Спаљено 50 цркава

Како јављају светски медији, Египат је на ивици грађанског рата. Током месеца августа, у египатским немирима убијено је на стотине људи, а неки извори тврде да има више хиљада жртава. Процене броја повређених и рањених људи креће се до 10.000.

Свет је шокиран јер је током нереда у последњих неколико недеља у Египту уништено и оштећено преко 50 цркава. Извештаји из унутрашњости земље описују да су насиљнички протести током последњих недеља предвођени исламистима усмерени против војске, полиције, либералних грађана и у многим случајевима посебно против коптских хришћана.

Током последњих неколико недеља, Копти и њихове цркве су мета напада присталица Муслиманског братства широм Египта,

а стижу и извештаји о новим нападима. Исламски лидери су оптужили Копте за подршку свргавању Мурсија, упркос чињеници да хришћани чине мали проценат популације Египта, те је њихово политичко ангажовање незнатно.

Поред више од 50 девастираних цркава, исламисти су у последњих неколико недеља напали и бројне друге објекте хришћана – куће и пословне објекте, затим манастире, три хришћанске школе и сиротишта. Египатска влада је најавила да ће држава преузети финансијску одговорност за обнову оштећених цркава.

Пред само избијање ‘арапског пролећа’ исламски екстремисти су у бомбашком нападу на препуну коптску цркву у Александрији убили преко 20 људи. Већ тада се видело да након тзв. ‘револуције’ у Египту неће бити места за Копте, као ни за остале малобројне хришћанске заједнице. За време владавине Мухамеда Мурсија забележен је низ напада на верске објекте, али и на људе, што је пре била реткост.

Од ‘арапског пролећа’ до данас ситуација се драстично погоршала, а Муслиманско братство Коптима не може да оправди што је пре месец дана њихов нови Патријарх Теодор II (Tawadros II), заједно са највећим сунитским верским авторитетом у земљи – великим имамом Универзитета Ал Азхар Ахмедом ел Тайјубом, подржао генерала Ел Сисија у уклањању Мухамеда Мурсија с председничке дужности.

БЈР МАКЕДОНИЈА

Угрожена древна светиња

Древна православна светиња, црква коју је српски краљ Стефан

живи опис Небеског Јерусалима

- Брилијантна монографија о Сикстинској капели -

Сикстинска капела (*Cappella Sistina*) – назvana тако по папи Сиксту и живописана између 1481. и 1511. г., један је од централних топоса целокупног хришћанства и не-поновљиви ансамбл ренесансне уметности.

Реч је фрескопису и таписеријама које и данас изазивају највеће дивљење својим јединственим уметничким дometима. Под различитим папама по налогу су је живописали Ботичели, Гирландајо, Росели, Перуђино, Рафаел и Микеланђело, створивши ремек-дела у „капели свих капела“, неку врсту Монт Евереста историје уметности свеколиког човечанства. Међу наведеним уметницима је владао дух продуктивног ривалства, као и међу папама, који таквим уметничким налозима бивају за сва времена уклесани у сећање човечанства. Резултат је био зачуђујућа иконолошка хомогеност.

Рестаурација Сикстинске капеле била је прилика за увид у етапе њеног настанка, као и у оригинални распоред живописа. Професор Улрих Пфистерер (Ulrich Pfisterer) са Института за историју уметности у Минхену аутор је управо објављене изузетне монографије под називом *Die Sixtinische Kapelle* (C. H. Beck, München 2013) – са концепцијама и коментарима фигура и слика којима су живописани зидови и таваница ове величанствене капеле.

Целокупни иконографски програм у овој капели, у којој се одржава кардиналска конклава и у којој се бира нови римски понтифик, требало је да буде слика Небеског Јерусалима. Отуда је њена мајестетичност нека врста озваничења моћи папа, којима је према римокатоличком веровању дато да чувају кључеве раја. Пфистерер рекурира и синтетизује у овој монографији не само бескрајно разуђену међународну библиографију о овој теми, већ задире и у основе теолошке херменеутике над питањем мотивâ – изображавања пророка, Мојсија и Христа, Постања и Страшног суда – као и у дубље премисе Августиновог учења о првородном греху (*peccatum originale*) и благодати (*gratia*). Посебност ове брилијантно написане монографије састоји се у ауторовом дару да комплексне иконографске програме и проблеме представи дидактички прегледно, разумљиво и уверљиво, те је као парадигматичну, можда најбољу књигу која је икада о овој славној капели написана, најсрдачније препоручујемо.

Протојакон Зоран Андрић

Урош II Милутин 1313. године у Старом Нагоричану подигао и посветио Светом Ђорђу, угрожена је због оштећеног дела кровне конструкције, и само сезона без падавина „штити“ благо фресака непроцењиве вредности од влаге и пропадања, чекајући интервенцију надлежних стручњака Националног конзерваторског центра из Скопља, преноси портал <http://www.srbi.org.mk/>.

Као споменик културе првог реда, црква је под заштитом УНЕСКО-а и под домаћим „газдо-вањем“ неканонске Македонске православне цркве (МПЦ), са ретким богослужењима и без до-мицилног свештеника.

Са првим јесењим кишама ситуација може постати изузетно озбиљна. Дочека ли црква зиму са оштећеним кровом, прети јој катастрофа.

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Олга Стојановић

У СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА

Прослава матуре

У суботу 20. јула 2013. окупили су се у Сремским Карловцима бивши ученици Богословије Светог Арсенија – генерација 1999–2003, да обележе десетогодишњицу матуре.

Светом Литургијом у Светониколајевском храму началствовао је јеромонах Клеопа (Стефановић), сабрат манастира Крушедола, уз саслуживање седморице свештеника, једног ћакона и једанаест вероучитеља чије је појање освежило успомене на заједничке школске дане.

У дирљивој и надахнутој беседи отац Клеопа се осврнуо на период заједничког узрастања и сазревања другара „из клупе“. О. Клеопа је, изражавајући радост поводом сусрета генерације, зажелео да се матуранти генерације 1999–2003. што чешће окупљају на заједничко дружење.

Након Литургије, некадашњи карловачки ђаци узели су благослов од Епископа сремског Г. Василија.

Вероучитељ Младен Миливојевић

СВЕТА ГОРА

Еп. Марко у званичној посети

Епископа брегалничког и мјестобљуститеља битољског Г. Марка су званично примили, 26. јула 2013., године протоепистат јеромонах кир

Стефан и епистати Свештене општине Свете Горе у Кареји на Атосу.

Приликом сусрета Епископ Марко је подробно упознао епистате са најновијим облицима прогона, који над Његовим Блаженством Архиепископом охридским и Митрополитом скопским Г. Јованом и над осталим епископима, монаштвом и верницима канонске Цркве у Р. Македонији, Православне Охридске Архиепископије, већ једанаесту годину непрестано спроводи државни апарат и руководство расколничке МПЦ.

Епистати су изразили своје дубоко жаљење поводом страдања Митрополита Јована, као савременог исповедника јединства и саборности Цркве, уверавајући Епископа Марка у своју безрезервну подршку и непрестане молитве за страдални верни народ Православне Охридске Архиепископије, са надом да ће државни прогон који се над њима спроводи, ускоро престати.

Извор: roa-info.org

манастир Светог Великомученика Георгија, у изградњи, у селу Петрлаш код Димитровграда.

Извор: Информативна служба
Епархије нишке

У СРБИЈИ

Пријем војних свештеника

У Управи за људске ресурсе Генералштаба Војске Србије одржана је 31. јула 2013. г. свечаност поводом пријема официра верске службе на почетне дужности.

Скупу су, између осталих, присуствовали Владика јегарски Г. Порфирије, надбискуп Станислав Хочевар, пуковник Стевица Карапанцин, начелник Одсека за веру у Одељењу за морал и веру Управе за људске ресурсе, који је прочитao указе о постављању војних свештеника на дужности. Честитajuћи будућим официрима верске службе, пуковник Милан Аксић из Управе за људске ресурсе истакао је да, после више од седам деценија, Војска Србије добија официре верске службе, остварујући тако уставно право припадника наше војске на слободу вероисповести.

Извор: <http://www.mod.gov.rs>

У МАНАСТИРИМА ПИРОТСКОГ КРАЈА

Владичанска посета

Манастир Светих Мученика Кирика и Јулите у Смиловцима на Старој планини и ове године, 29. јула, о празнику својих патрона био је место великога сабора народа Божијег са свих страна земље Господње.

Епископ нишки Г. Јован началствовао је Светим Евхаристијским сабрањем, и од свих и за све принео молитве пред жртвеником ове дрвне светиње. Епископ Јован посетио је и манастире Пресвете Богородице у Височкој Ржани, Светог Пророка Илије у Рсовцима, Пресвете Богородице у Сукову, Светог Јована Богослова у Поганову, Светог Јована Крститеља у Крупцу и

У ПРЕБИЛОВЦИМА

Парастос и нови храм

У суботу 3. августа 2013. Његоvo Преосвештенство умировљени Епископ захумско-херцеговачки и приморски Г. Атанасије (Јевтић)

освештао је камен темељац Спомен-храма Вајкрења Христовог у Пребиловцима, где је са епархијским свештенством служио Свету Архијерејску Литургију.

Владика Атанасије је послије Литургије код моштију пребиловачких мученика које су смјештене у некадашњој школи, обавио помен за више од 4.000 Срба страдалих у долини Неретве од усташа у Другом свјетском рату, те преломио крсни хљеб у славу ових мученика. Ове године навршавају се 72 године од страдања Срба у Пребиловцима, где је 6. августа 1941. године убијено 826 мјештана овог села.

Извор: eparhija-zahumskohercegovacka.com

У МАРКОВЦУ Помен пострадалима

У недељу по Светом Илији, 4. августа 2013, Епископ далматински Г. Фотије служио је Свету Архијерејску Литургију у Марковцу, уз саслужење свештенства Сремске, Будимске и Далматинске епархије.

После Свете Литургије пререзан је славски колач и служен помен ктиторима и приложницима светог храма, али и свим невино пострадалим у трагичном рату од 1991. до 1995. године и за време прогона српскога становништва из Далмације.

У својој беседи Преосвећени Владика је рекао да се њихове жртве никада не смеју заборавити, и поручио свим Косовљанима, који се након егзодуса из Хрватске налазе по читавом свету, да не забораве свој родни крај и да повратак на вековна огњишта не сме бити прекинут, јер у Далмацији живота има и имају се где вратити.

За трпезом љубави Владика Фотије је још једном нагласио да ло-

калне власти морају помоћи Цркви и свим њеним верницима да поврате своју национализовану имовину, као и да би сви који су избегли требало да се врате, како им имовина не би била опет одузета због некоришћења, али овај пут на легалан начин.

Извор: <http://www.eparhija-dalmatinska.hr>

У БИЈЕЉИНИ Посјета на високом нивоу

Епископ Хризостом је, 6. августа 2013, био у првој посјети административном сједишту града Бијељине где га је, као домаћин, дочекао градоначелник г. Мићо Мићић са сарадницима, начелником за привреду и пољопривреду г. Предрагом Јовићем и начелником за спорт и културу г. Славком Башићем.

Градоначелник је изразио добродошлицу Епископу и укратко га упознао са оним што је до сада администрација Бијељине учинила како би се унаприједио вјерски и културни живот свих грађана. Градоначелник је изразио спремност да се досадашња сарадња настави и унаприједи. Уједно је упознао Преосвећеног Владику са свим културним активностима које се дешавају у граду поводом обиљежавања крсне славе града, Светог Великомученика Пантелејмона.

Епископ је изразио дубоку захвалност домаћинима на добродошлици и спремности на сарадњу. Поред сарадње на пољу просвјете и културе, Епископ је предложио да будућа сарадња превасходно буде у циљу системског пружања социјалне помоћи најугроженијим грађанима, не само Бијељине већ и других мјеста, посебно Подриња које је много пострадало у Одбрамбено-отаџбинском рату. Такође,

дати су приједлози и у вези помоћи народу на Косову и Метохији.

На крају сусрета Епископ се још једном захвалио градоначелнику на добродошлици и пожелио му много успеха у будућем раду.

Извијештај: Немања Ерак
Извор: eparhijazvornickotuzlanska.info

НА КАМ Безбедност српских светиња

Врховни командант НАТО снага у Европи (SACEUR) генерал авијације Фил Бридлав посетио је 7. августа 2013. године, у пратњи команданта КФОР-а генерала Волке-ра Халбауера и представника италијанског и америчког КФОР-а, манастире Пећку патријаршију и Високе Дечане.

У манастиру Пећка патријаршија генерала Бридлава примио је, са благословом Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја, Епископ рашко-призренски Теодосије. Владика Теодосије, као епархијски архијереј и члан Светог Архијерејског Синода, упознао је америчког генерала са проблемима са којима се суочава наша Црква и нагласио потребу да снаге КФОР-а остану на терену што је дуже могуће и обезбеде сигурност за српске светиње и народ у енклавама.

Након посете Пећкој патријаршији, врховни командант НАТО савеза за Европу са сарадницима посетио је и манастир Високи Дечани, где га је дочекао и са њим разговарао игуман манастира Архимандрит Сава.

Снаге КФОР-а још увек обезбеђују манастир Високи Дечани, док је заштита Пећке патријаршије тренутно у режиму координисане заштите КФОР-а и Косовске полиције.

Извор: Епархија рашко-призренска

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Олга Стојановић

У МАНАСТИРУ ФЕНЕК

Храмовна слава

Празник Свете Преподобномученице Петке, заштитнице манастира Фенек, обележен је ове године свечано. На бденију, 7. августа, Епископ сремски Г. Василије је казивао о величини и снази Свете Петке, и овога места. Такође је позвао верни народ да се 22. септембра окупи у Сремској Митровици како би сви заједно обележили седамнаест векова Миланског едикта. Обележавању овог догађаја присуствоваће ће и Патријарх српски Иринеј. На дан Свете Петке, Светом Литургијом је началство вао Архимандрит Михаило (манастир Светих Архангела у Призрену) уз саслуживање монаха Симеона и свештенослужитеља: протојереја-ставрофора Слободана Радојчића и Драгише Топаловића, пароха сурчинских, протојереја Жељка Кретића, пароха шимановачког, и протонамесника Александара Урумовића, пароха ашањског. *Извор: Епархија сремска*

У СРПСКОЈ ВАРОШИ У БРЧКОМ

У Храму Успења

Његово Преосвештенство Епископ зворничко–тузлански Г. Хризостом служио је 19. августа 2013. Свету Архијерејску Литургију у Храму Успења Пресвете Богородице у Брчком у Српској Вароши. Након прочитаног Јеванђеља, Владика је поучио вјерни народ о значају Преображења Господњег, нагласивши да је Преображење Господње пројављивање Божије љубави цijеломе свијету. Владика је заблагодарио Богу на многобројном вјерном народу окупљеном на Светој Литургији.

Ово је била прва посјета Црквиеној општини брчанској и вјерном народу ових парохија од устоличења Његовог Преосвештенства у трон Епископа зворничко–тузланских.

Конкурс за упис по 7 студената на прву годину основних студија оба студијска програма: Црквене уметности и Обнова и чување академске 2013/2014. године

Документација и мапе са попуњеном пријавом за конкурс подносе се лично у секретаријату Високе школе – Академије у Улици Краља Петра 2, Београд – 2–6. септембра 2013. године.

Приликом пријаве на конкурс кандидати стављају на увид ОРИГИНАЛНА ДОКУМЕНТА и подносе оверене фотокопије:

- Извод из црквене књиге крштених,
- Благослов надлежног Епископа,
- Сведочанства свих разреда претходно завршене средње школе,
- Сведочанство (диплому) о завршном испиту,
- Мапа са радовима (студије портрета, фигура, мртва природе...),
- Доказ о уплати накнаде за полагање класификационог испита и
- Лекарско уверење за полазак на Високу школу – Академију.

Пријемни испит: 16, 17. и 18. септембра 2013. године.

Конкурс за упис по 5 студената на прву годину дипломских академских студија оба студијска програма академске 2013/2014. године: Црквене уметности и Обнова и чување

Документација и радови са попуњеном пријавом за конкурс подносе се лично у секретаријату Високе школе – Академије у Улици Краља Петра 2, Београд – од 2. до 6. септембра 2013. године.

Приликом пријаве на конкурс кандидати стављају на увид ОРИГИНАЛНА ДОКУМЕНТА и подносе оверене фотокопије:

- Извод из црквене књиге крштених,
- Благослов надлежног Епископа,
- Диплома,
- Уверење о положеним испитима,
- Најмање 2 оригинална рада и портфолио (у дигиталној и штампаној верзији),
- Доказ о уплати накнаде за полагање класификационог испита и
- Лекарско уверење за полазак на Високу школу – Академију.

Јавна презентација предатих радова – Изложба радова

19. септембра 2013. године

(постављање изложбе од 9 до 12 часова, кандидати сами постављају своје радове – оригиналне радове и foto–документацију)

Изложба је јавна и траје 19. септембра 2013. године од 12 до 19 часова.

Пријемни испит: 20. септембра 2013. године.

Све информације у вези са пријемним испитима:
www.akademijaspcl.edu.rs

Старјешина храма протонамјесник Небојша Драшкић, у име вјерног народа и свештенства овога храма, захвалио се Његовом Преосвештенству на посјети и служењу Свете Литургије, зажељевши му добро здравље, дуг и миран живот у изобиљу Божије милости.

Извор: Епархија зворничко–тузланска

НА КРФУ

„Стопама наших предака“

Са благословом Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја Светосавско звонце је и ове године, 20. августа, повело првонаграђене ученике конкурса „Српске мајке“ на острво Крф. После молебана за сретан и успешан пут у Саборном

храму Светог Архангела Михаила, деци, родитељима и наставницима обратио се Његова Светост Патријарх Иринеј, говорећи им о значају путовања на које су кренули. У току десетодневног боравка посвећене су историјске знаменитости из времена Првог светског рата, као што су острво Видо, споменик Дринској дивизији у Агиос Матеосу, музеј Српска кућа, а рађено је и на обнови спомен—обележја у луци Гувија, где је српска војска започела своје искрцавање јануара 1916. године.

Извор: www.zvonce.spc.rs

ГРАД ТРЕБИЊЕ

Преображење Господње

Преображење Господње, слава Саборног храма и града Требиња, и ове године је свечано прослављено 19. августа. Уочи празника вечерње богослужење са петохљебницом служио је Епископ захумско—херцеговачки Г. Григорије. На празник Преображења Господњег Свету Литургију служио је Епископ Григорије уз саслужење Епископа Атанасија, као и свештенства из више епархија Српске Православне Цркве. На Светој Литургији присутни су били и министар просвјете и културе Републике Српске г. Горан Мутабџија, министар правде Републике Србије г. Никола Селаковић, градоначелник Требиња г. Славко Вучуровић са сарадницима, као и многобројни гости из Русије, Србије и Црне Горе. Увече је требињским улицама прошла свечана литија, у којој су учествовали Митрополит Амфилохије, Епископи будимљанско—никшићки Јоаникије, рашко—призренски Теодосије, умировљени Епископ захумско—херцеговачки Атанасије, домаћин — Владика Григорије са преко педесет свештеника и монаха из више епархија Српске Православне Цркве. У литији су узели учешће и предсједник Републике Српске г. Милорад Додик, министар Радислав Јовичић, као и бројне званице и гости. На градском тргу сабраном народу обратили су се Епископ Григорије и градоначелник Требиња Славко Вучуровић.

Извор: Епархија захумско—херцеговачка

Апел за помоћ

Свештеник Владимир Живковић из Бечмена има 33 године, отац је троје деце. О. Владимир је оболео од акутне мијелоидне леукемије и налази се на клиничком лечењу. Одређена средства већ су сакупљена, али потребно је сакупити још 40.000 евра.

Епархија сремска покренула је акцију прикупљања средстава. Помоћ за о. Владимира можете уплатити на текући рачун број 205-9011005008373-28, Комерцијална банка, на име Сртена Лазаревића; сврха: лечење свештеника Владимира. Благодарећи помоћи Добротворног фонда СПЦ „Човекољубље“, Телеком Србије одобрио је СМС број 3494 преко којег, слањем празне поруке, можете уплатити 100 динара за лечење о. Владимира.

У ЗАГРЕБУ

Слава храма

Прослава Преображења Господњег у Загребу и слава Саборног храма свечано је започела служењем бденија уочи празника које је служио Митрополит загребачко—љубљански Г. Јован уз саслужење загребачког свештенства.

На Преображење Господње Митрополит Јован је служио Свету Архијерејску Литургију уз саслуживање свештенства Митрополије. У на дахнутој беседи окупљеним верницима Митрополит Јован је говорио о празнику Преображења Господњег на гори Тавору. На крају беседе Високопреосвећени је благословио народ и честитао му храмовну славу.

Ово литургијско славље својим певањем увеличала је и хор Саборног храма. У сали Црквене општине Загреб припремљено је послужење за све вернике.

Извор: Митрополија загребачко—љубљанска

НА ЖАБЉАКУ

Крсна слава

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско—никшићки Г. Јоаникије служио на Преображење Господње Свету Архијерејску Литур-

ДОБРОЧИНСТВО

Београд, Добрињска 2
телефон/факс: 011/2687-416, 2686-445
dobrocinstvo@gmail.com
www.dobrocinstvo.spc.rs

БАРИ

15 - 17. септембар
Поклоњење моштима Св. Николе

КРСТОВДАН У СВЕТОЈ ЗЕМЉИ

22 - 30. септембар

БЕЧ

06 - 10. октобар

ЦАРИГРАД

12 - 19. октобар

Водич: Драган Вукић

БУДИМПЕШТА - СЕНТАНДРЕЈА

23 - 26. октобар

ОСТРОГ

сваког викенда

АГЕНЦИЈА СРПСКЕ ЦРКВЕ

гију у храму посвећеном овом празнику на Жабљаку уз саслуживање више свештенослужитеља Епархије будимљанско—никшићке и Митрополије црногорско—приморске. Празник Светог Преображења Господњег, који је и крсна слава града подно Дурмитора, сабрао је много бројни вјерни народа Жабљака и околних дурмиторских села.

Након Свете Литургије пошла је традиционална Преображењска литија од Саборног храма путем улица Жабљака, проносећи благослов на ➔

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Олга Стојановић

ојај град и све који у њему живе и бораве. Литију свештенства, монаштва и вјерног народа, сабраног из Црне Горе, Србије, Републике Српске и других крајева, предводио је Владика Јоаникије. *Извор: Епархија будимљанско-никшићка*

У МАНАСТИРУ КРКА

Преобра жење Господње

На празник Преобра жења Господњег Епископ далматински Г. Фотије служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Крка уз саслуживање игумана Гаврила, настојатеља манастира Крупе, игумана Варсонуфија, настојатеља манастира Драговић,protoјереја-старофора Петра Јовановића, пароха задарског, protoјереја-старофора Здравка Тепића, пароха биочићког, protoјереја-старофора Чедомира Арамбашића из Епархије бихаћко-петровачке, јереја Ратка Нонковића из Епархије сремске, протонамесника Владимира Вукосављевића, пароха II кинеског, јеромонаха Јована (Ковачевића), сабрата манастира Драговић, иprotoјакона Дејана Трифуновића из Шибеника. Свенародном сабору који је уследио у Крки присуствовали су г. Александар Толнауер, председник Савета националних мањина Републике Хрватске, г. Миодраг Линта, посланик у Скупштини Србије, г. Владимир Тодић, стручни саветник у Канцеларији за односе са Црквама и верским заједницама Р. Србије, председник општине Стара Пазова г. Ђорђе Радиновић, начелници општина Кистање и Ервеник са својим сарадњицима. *Извор: Епархија далматинска*

У ПОА

Прва посета Архијепископу Јовану

Дана 23. августа 2013. после готово једне године и девет месеци проведених у затворској ћелији, Архијепископа охридског Г. Јована први пут су посетили Њихова Преосвештенства Епископи положко-кумановски Г. Јоаким, брегалнички г. Марко и стобијски г. Давид. У краћем разговору пренели су му љубав и молитве верног народа за његов благослов и молитвено заступање.

Архијепископ охридски Јован је уверио Епископе да се осећа мало боље и да је бољег здравља, а свим припадницима Православне Охридске Архијепископије послао је свој архијепископски благослов, подстичући их да и у најразличитијим животним околностима очувају радост у својим срцима. *Извор: Православна Охридска Архијепископија*

Упокојио се у Господу protoјереј-старофор Миодраг Башовић (1944-2013)

У четвртак, 15. августа 2013. године, у Београду у 69. години живота упокојио се наш брат и саслужитељ protoјереј-старофор Миодраг Башовић.

Прота Миодраг је рођен 13. јула 1944. године у селу Бранковићи, општина Рогатица. Основну школу је завршио у месту рођења, а Богословију Светога Саве у Београду. Рукоположен је у чин ћакона 2. августа 1966. године у Храму Светог пророка Илије у Миријеву, а 8. августа исте године за свештеника у Великој Дренови, у задужбини Његове Светости блаженопочившег Патријарха Германа. Од 1966. до 1969. службовао је у Рипњу, затим одлази у Мали Пожаревац где службује од 1969. до 1975. године, када бива постављен за службеника Патријаршијског управног одбора, и на тој дужности остаје до 1980. године. Потом прелази у Црквену општину града Београда, и остаје до 5. марта 1990. године, када бива постављен за пароха калуђеричког при Храму Светих апостола Петра и Павла у Винчи. На тој парохији остаје до 14. јула 1992. године, када бива постављен за пароха новоосноване друге парохије у Миријеву и служи у Храму Светог пророка Илије. Његова Светост блаженопочивши Патријарх Павле, поверила му 2001. године изградњу новог храма у Миријеву, којој он приступа са пуно елана и љубави. Улаже велики труд, успева да добије све потребне дозволе, како за храм, тако и за парохијски дом, тако да 2005. године завршава крипту и темеље, а већ 2007. на цркву је стављен кров. Исте године на црквену славу Светог великомученика Пантелејмона, Митрополит Амфилохије у име Патријарха Павла, освештава три звона, од којих је једно приложио лично прота Миодраг са породицом. Том приликом бива одликован правом ношења напрсног крста, а противници Драгици бива уручена грамата као добротвору храма. На Свету Петку 2007. године, protoјереј Миодраг Башовић у новосаграђеном храму служи прву Литургију. Protoјереј-старофор Миодраг Башовић је пензионисан 15. октобра 2007. године, а 25. јула 2008. године је разрешен старешинства при Храму Светог великомученика Пантелејмона у Миријеву. Последње дане свог овогемаљског живота проводи са супругом Драгицом и сином Момиром у породичној кући у Винчи, где саслужује при Храму Светих апостола Петра и Павла. За собом је оставио своје молитвенике пред Господом, супругу Драгицу, сина Момира и ћерку Олгију.

На дан сахране, 16. августа 2013. године, у Храму Светог великомученика Пантелејмона у Миријеву, Свету Литургију је уз саслуживање свештенства служио архијерејски намесник врачарско-грочански, protoјереј-старофор Драгомир Убипариповић. Након Литургије, по благослову Патријарха Иринеја, опело је служио Епископ липљански Господин Јован, уз саслуживање 24 свештеника и два ћакона. Прота Башовић је сахрањен на миријевском гробљу.

свесишћеник Зоран Радојевић

У спомен на сестру Наташу Вујовић (1977-2013)

Живот је у Христу

„Нећемо паљ, браћо, да вам буде непознато шта је са онима који су уснули, да не бисте туговали као они који немају наде“*. Ове Павлове речи нас подсећају, у тешком моменту тuge и растанка са нашим ближњим, на Христово дело победе над смрћу и вечни живот са Њим. Нема веће туге која може болније да рани срце човеково, од оне када се из његовог живота не вољом отргне љубљена особа. Преиспитује се човек често, а понајвише када задобије такве ране: чemu живот, а чemu смрт?

Христос Господ нам Васкрсењем одгонета највеће тајне човекова бића. Одговор, дакле, није тешко пронаћи, али тренутну утху услед губитка вољене особе, јесте.

Човек је створен за живот, али не у самоћи, већ у заједници, јер носи лик Божији на себи: да буде жив и да живи у заједници љубави. Када нас смрт разстави од нашег ближњег, она потресе целу породицу, унесе немир и зебњу. Жivot бунтује, живот се бори против смрти, отуда туга и жалост за животом који се тренутно и привремено одвоји од нашег живота. Но ми Христу певајмо у познању тајни живота и смрти: „Ти који владаш над животом и смрћу“.

Немогуће је писати и о нашој драгој Наташи, а не говорити о њеној породици и њеном животу у Цркви.

Наташа је рођена у Трстенику 6. октобра 1977. године од оца Милоша и мајке Госпаве, и одрасла са својом старијом сестром Сашом. Основну школу и гимназију завршила је у Трстенику. Удала се за Марјана, тада свршеног богослова из Трстеника, који је ишчекивао свештеничку службу. Њихова свадба обележена беше небеским чудом, помрачењем Сунца, и тиме наговештавала љубав небеских размера. Заједно су дочекали Марјаново примање ђаконског чина у манастиру Савини у Херцег Новом, а потом

и свештенички чин на острву Жањиц. Исте године отац Марјан ступа на службу у Беранама. Њихова љубав, као животодавна сила, родила је синове Андрију 2001. и Тадију 2004. год. Прошле године, благословом Епископа крушевачког Давида, отац Марјан се прихвата одговорности намесника александровачког да би, уочи Светог Саве ове године, прешли у родно им место Трстеник. Тако су у свом брачном путешествију начинили велику животну литију, вративши се тамо одакле су и поникли.

Крст болести који је Наташа преузела на своја плећа, храбро и дуго је носила на своју Голготу. На њему беше разапета, и на њему преминула, знајући да је Христос до чекује у загрљај речима „који сте ишли усским путем, мучним, и сви који у животу крст као јарам узесте, и за мном у вери ходисте, приђите, насладујте се почастима и небеским венцима, које сам вам припремио“ (текст молитве са опела православног хришћанина).

Све бива по допуштењу Божијем, па и болест као велика хрсна мука и искушење од ѡавола. Бог је Животодавац, те је и Васкрсење највећа животодавна сила. А ѡаво никако не може докучити откривену силу Васкрсења, те и даље гура сваког хришћанина што пре у смрт, не појмећи да је Христос смрћу смрт победио и сваког хришћанина „уна пред учинио житељем Раја“.

Свима нама остаје да се присећамо заједничких тренутака проведених са Наташом и да је молитвено не заборавимо, како би се поново сусрели са њом у вечности. „Вечан ти спомен достојна блаженства“.

вероучиšеље Данијел Стефановић

Милић Митровић (1940-2013)

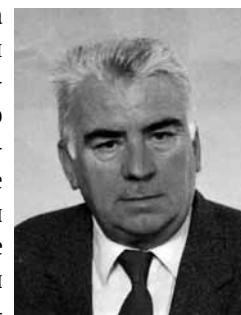
У четвртак Светле недеље 8. маја 2013. лета Господњег, на дан Св. Апостола Марка, уснуо је у Господу у 73. години Милић Митровић – чика Мића, члан Епархијског савета Епархије нишке и дугогодишњи члан Црквеног одбора ЦО у Куршумлији.

Његова биографија нам је тек мало позната. Родио се у једном селу близу Косјерића у породици са много деце. Рано је остао без мајке, па је имао тешко детињство и школовање. За време студирања у Београду упознао је своју животну супружницу Невену, са којом се преселио у Куршумлију и изродио две ћерке, Зорицу и Анку. Ту у Куршумлији, провео је цео радни век учећи математици генерације и генерације ћака.

По мишљењу многих својих пријатеља и познаника, Милић је био изузетан човек. Светосавским духом одгајан волео је своју Цркву и народ. Висок, крупан, друштвен, срдачан, увек расположен, носио је ведрину за којом чезну многи хришћани. Милић је био Србин у пу-

ном смислу те речи: љубав према Србији и Српству и све што та реч значи носио је у души. Када је седео са пријатељима, причао је о својим прецима Солунцима, о до гађајима из српске историје које је до детаља познавао, па су многи који су га слушали мислили да је професор историје и зачудили би се када би чули да предаје математику. Такође, врстан познавалац класичне музике и сликарства. По својим ставовима и осећањима Милић је био и прави господин, веран супруги и породици.

Ових неколико редова нека Господ прими од нас који смо познавали њега и његову породицу. Са молитвеним жељама да Господ прими душу Милићеву у Царство Небеско и приброји светима и праведнима.

Црквени одбор ЦО у Куршумлији

Александар и Ана Марија Вујић прилажу „Православљу“ 5.000 динара за покој душе њиховог драгог пријатеља – племените проф. др Јасне Јанићијевић.

АМФИА

064/167-9082 064/800-1322

АМФИА

Ибарска 40, 37000 Крушевац
037/491-138
informacije@amfia.rs
www.amfia.rs

Помозите и ви обновује Призренске богословије!

У септембру 2011. године обновљен је рад Богословије у Призрену, која је запаљена и уништена у мартовском погрому 2004. године.

Богословија је од кључног значаја за опстанак српске заједнице на Ким – којој су потребни свештеници који су одрастали, учили и живели на овим просторима. Епархија рашко-призренска и косовско-метохијска овом приликом упућује апел верном народу у земљи и расејању да својим прилозима помогне рад Призренске богословије.

Динарски рачун:
Комерцијална банка, 205-172349-51

НАРУЦБЕНИЦА

Шифра претплате
(попуњава служба претплате)

Претплаћујем се
на следеће часописе
(означите жељени часопис
и начин претплате)

Име и презиме наручиоца:

ПТТ број и град:

Адреса:

Држава, епархија:

Часопис	Годишња претплата		Начин слања (важи за иностранство)
	Србија	Иностранство	
Православље	1700 динара	45€ или 70\$ или 70 CAD или 75 AUD или 35£	Обичном поштом
		60€ или 90\$ или 90 CAD или 100 AUD или 45£	Авионом
Православни мисионар	500 динара	20€	Обичном поштом
		25€ за Европу или 35€ ван Европе	Авионом
Теолошки појледи	900 динара	20€	Обичном поштом
		25€ за Европу или 35€ ван Европе	Авионом
Гласник СПЦ	1200 динара	32€ за Европу или 35\$ ван Европе	Обичном поштом
		60€ за Европу или 65\$ ван Европе	Авионом
Светосавско звонце	690 динара	25€	Обичном поштом
		30€ за Европу или 40€ ван Европе	Авионом

Наруџбеницу слати на адресу: „Православље“ – Српска Патријаршија, Краља Петра 5, 11000 Београд, Србија